

1928. ÉVI XL. T.-C.

AZ ÖREGSÉG, ROKKANTSÁG,
ÖZVEGYSÉG ÉS ÁRVASÁG ESETÉRE
SZÓLÓ KÖTELEZŐ BIZTOSÍTÁSRÓL.

1928. ÉVI XL. TÖRVÉNYCIKK

az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló kötelező biztosításról.*)

I. Fejezet. A biztosítási kötelezettség.

1. §. (1) Öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló biztosításra kötelezettek ugyanazok a vállalatok, üzemek, hivatalok és foglalkozások, amelyek a betegségi biztosítási kötelezettség alá esnek (1927: XXI. t.-c. 1. §-a), kivéve az állam, törvényhatóságok, városok és községek hivatalait valamint az általuk fenntartott vagy kezelt intézményeket, intézeteket, vállalatokat és üzemeket.

(2) A m. kir. minisztérium felhatalmazást kap, hogy az e törvénnyel szabályozott biztosítási kötelezettséget az előbbi bekezdésben említett vállalatokon, üzemeken, hivatalokon és foglalkozásokon felül más vállalatokra, üzemekre, hivatalokra és foglalkozásokra rendelettel kiterjessze, még akkor is, ha betegségi biztosítási kötelezettség alá nem esnek, feltéve, hogy azok a 2. §-ban felsorolt tiltó rendelkezések hatálya alá nem tartoznak.

2. §. (1) E törvény hatálya nem terjed ki a mezőgazdaságra és az erdei termelésre, az állattenyésztésre, a halászatra, a kert- és szőlőművelésre, a selymeszetre és a méhészetre.

(2) Különösen nem terjed ki e törvény hatálya:

a) az előbbi bekezdésben megjelölt foglalkozási ágakba tartozó üzemek által házilag végzett kisebb építkezésekre;

b) az előbbi bekezdésben megjelölt foglalkozási ágak körében a raktártartásra, raktározásra, pincészetre, fuvarozásra, szállítmányozásra, állattartásra,

*) A törvénnyel egyidejűleg az elismert vállalati nyugdíj-pénztárak tárgyában kiadott 6002/1928. eln. N. M. M. számú rendeletet és a törvény rendelkezéseit életbeléptető 3960/1928. eln. N. M. M. számú rendeletet is közöljük. — E rendeleteket lásd e törvény szövege után.

A törvény teljes egészében 1929. évi január hó 1. napján lépett életbe.

ideértve a versenyistálló tartását, gépjárművek (gépkocsi, felvonó stb.) tartására, vasúti üzemre, tekintet nélkül a hajtóerőre és ennek fenntartási munkálataira, valamint az említett foglalkozási ágakban végzett hajózásra és hajórakodásra, úgyszintén kotró-, rév-, komp- és tutajozóüzemre.

(3) Nem terjed ki e törvény hatálya az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédegélypénztárról szóló 1912: VIII. t.-c. 13. §-ában említett vízi társulatokra (öbölzetekre) és a m. kir. földművelésügyi miniszteri tárcza keretében házi kezelésben végzett munkálatokra, úgyszintén az Országos Gazdasági Munkás-pénztárról és a gazdasági cselédek, valamint a gazdasági gépmunkások baleset esetére való biztosítása és betegség esetében való ellátása tekintetében irányadó törvényes rendelkezésekről szóló 1913: XX. t.-c. 2. §-ában említett gazdasági cselédekre és gazdasági gépmunkásokra, ide nem értve a képesített gépkezelőket (vizsgázott gépészeket).

3. §. (1) Az öregség és rokkantság esetére szóló biztosításra kötelezettek nemre, korra és állampolgárságra való tekintet nélkül azok a munkavállalók, akik e törvény 1. §-a értelmében biztosítási kötelezettség alá eső vállalat, üzem, hivatal, vagy foglalkozás körében mint munkavállalók munkabér fejében munkaviszonyban állanak.

(2) Munkabérnek (javadalmazásnak) számít: a fizetés, a bér, a napibér, a lakáspénz, a működési, a drágasági, a túlóra és egyéb pótlék, rendszeresített közlekedési költségmegtérítés, a jutalom, a jutalék, az egyezmény vagy darabszám szerint járó díj, a munkaviszonyból származó minden készpénz, úgyszintén minden természetbeni járandóság, végül a harmadik személyek változó szolgáltatásaiból származó bevétel (pl. borraivaló stb.)

(3) A természetben adott szolgáltatások egyenértékét az intézet (101. §.) biztosítási kerületenkint és negyedévenként állapítja meg. A megállapítás a biztosítottak kora és foglalkozása szerint fokozatos is lehet. Ha a biztosított a természetben kapott szolgáltatásokért pénzbeli ellenszolgáltatást fizet, ennek az összegét az egyenértékből le kell vonni.

(4) Az 1927: XXI. t.-c. 16. §-a harmadik, negyedik, ötödik és hatodik bekezdésének a javadalmazásra vonatkozó rendelkezéseit az e törvénnyel szabályozott biztosításnál is alkalmazni kell.

4. §. A munkavállalók közül a tisztviselőkre, a művezetőkre, a kereskedősegédekre és általában a ha-

sonló állásban lévő és rendszerint havi vagy évi fizetéssel alkalmazottakra, továbbá a vállalatoknak havi, vagy évi javadalmazásban részesülő segédalkalmazottaira az öregség és rokkantság esetére szóló biztosítási kötelezettség csak akkor vonatkozik, ha javadalmazásuk a havi 500, illetőleg az évi 6000 pengőt nem haladja meg.

5. §. (1) A biztosítási kötelezettség kiterjed — az előbbi szakaszban (4. §.) meghatározott javadalmazási értékhatár figyelembevételével — a csupán egy munkaadóval munkaviszonyban álló kereskedelmi utazókra, kirakatrendezőkre, ügynökökre és pénzbeszedőkre.

(2) Az átmeneti, kisegítő vagy ideiglenes munkaviszony szintén biztosítási kötelezettség alá esik.

6. §. (1) A biztosítási kötelezettség tanoncokra, gyakornokokra és kiképzésben részesülő más munkavállalókra csak akkor vonatkozik, ha munkateljesítményükért természetbeni vagy más javadalmazásban részesülnek.

(2) Az otthonmunkások biztosításra kötelezettek; ezt a kötelezettségüket a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel egyetértve e törvény hatálybalépése után legkésőbb hat hónap múlva rendelettel szabályozza.

7. §. (1) Belföldi vállalatoknak, üzemeknek, hivataloknak és foglalkozásoknak külföldön dolgozó munkavállalói az e törvényben meghatározott biztosítási kötelezettség alá csak akkor esnek, ha magyar honosok és a munkahely államának törvényei alapján nincsenek öregség és rokkantság esetére biztosítva.

(2) Külföldön foglalkozó külföldi honosok öregségi és rokkantsági biztosítási kötelezettségére a viszonzosság irányadó.

8. §. (1) Öregség és rokkantság esetére biztosításra kötelezettek nemre, korra, állampolgárságra és a javadalmazás nagyságára való tekintet nélkül:

1. a háztartási alkalmazottak, továbbá, akik a háztartás vagy a család körében bérért, munkaerejükért egészen vagy túlnyomó részben igénylő, személyes szolgálatot teljesítenek (felolvasók, társalkodók, házvezetők, ápolók, nevelők, magánkocsisok, magángép-kocsik vezetői stb.);

2. a házmesterek (házfelügyelők) és a segédházmesterek;

3. a hírlapárusok és a hírlapkihordók.

(2) Az 1. pontban megjelöltek közül biztosításra nem kötelezett az, akit külföldi államnak a magyar

állam területén működő képviseleti hatóságához tartozó, területenkívüliséget élvező egyén alkalmaz.

(3) E szakasz hatálya nem terjed ki azokra, akiket a gazda és a gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1907: XLV. t.-c. 1. §-ának második bekezdése alapján gazdasági cselédeknek kell tekinteni.

(4) A m. kir. minisztérium az e szakasz első bekezdésének 1., 2. és 3. pontjában megjelölt egyéneknek öregség és rokkantság esetére szóló biztosítási kötelezettségét rendelettel megállapított feltételek szerint szabályozhatja és azt egyes városok területére korlátozhatja. E rendelet hatálybalépéséig a biztosítási kötelezettség függőben marad.

9. §. Aki biztosításra kötelezett több vállalatban, üzemben, hivatalban vagy foglalkozásban dolgozik, biztosítási kötelezettség alá csak főfoglalkozása alapján esik. Öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére e törvény alapján többszörösen senki sem lehet biztosítva.

10. §. (1) Nem esnek biztosítási kötelezettség alá:

1. az állam, a törvényhatóságok, a városok és a községek hivatalaiban, úgyszintén az általuk fenntartott vagy kezelt intézmények, intézetek, alapok és alapítványok, vállalatok és üzemek tényleges szolgáltatásban álló tisztviselői és egyéb alkalmazottai, ideértve

2. a m. kir. honvédség, a m. kir. csendőrség, a m. kir. vámórság, a m. kir. folyamórság, a m. kir. palotaórság, a m. kir. koronaórság és a képviselőházi őrség tagjait még abban az esetben is, ha ebből a viszonyukból kifolyólag egyébként e törvény szerint biztosítási kötelezettséggel járó munkát végeznek;

3. az állammal a nyugellátás szempontjából viszonyosságban álló külön nyugdíjintézetek (nyugdíjalapok, nyugdíjpénztárak, stb.) kötelékébe tartozó tisztviselők és egyéb alkalmazottak;

4. az e törvény 101. §-ában említett biztosító intézetek tisztviselői és egyéb alkalmazottai;

5. az állammal a nyugellátás szempontjából viszonyosságban nem álló, de a vagyonkezelés tekintetében állami ellenőrzés alatt álló alapoknál és alapítványoknál, külön törvényeken alapuló érdekképviselőteknél, továbbá a közforgalmú vasúti vállalatoknál, végül a közforgalmú hajózási, kotró-, rév-, komp- és tutajozóvállalatoknál, ezek üzemeiben, gyáraiban, műhelyeiben, építkezéseinél és fenntartási munkálatainál foglalkozó munkavállalók abban az esetben, ha a rá-

juk vonatkozó törvény vagy egyéb joghatályos szolgálati, illetőleg nyugdíjszabályzat, öregség és rokkantság, hátrahagyottaik tekintetében pedig özvegység, illetőleg árvaság esetén nyugellátást biztosít;

6. a törvényesen bevett és a törvényesen elismert vallásfelekezeteknek lelkészei és a szerzetesrendek és társulatok tagjai;

7. a Postamesterek és Postamesteri Alkalmazottak Országos Nyugdíjintézetének tagjai;

8. a Magyar Nemzeti Bank alkalmazottai;

9. a bányanyugbérbiztosításra vonatkozó rendelkezések értelmében nyugbérbiztosítási kötelezettség hatálya alatt álló munkavállalók;

10. a közjegyzőjelöltek és az ügyvédjelöltek;

11. az e törvény 4. §-ában felsoroltak közé tartozó azok a munkavállalók, akik a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter által elismert vállalati nyugdíjpénztáraknak (145. §.) a tagjai.

(2) A m. kir. minisztérium felhatalmazást kap, hogy a színházak művészszemélyzetének és a szerkesztőségek, illetőleg kiadóvállalatok azon hírlapírói (35. §.) alkalmazottainak, akik a Magyar Hírlapírók Országos Nyugdíjintézetének a tagjai — feltéve, hogy munkaadóik a járulékokat velük legalább egyenlő arányban fizetik —, továbbá kivételesen egyes jótékonyági egyletek által kizárólag emberbaráti célból foglalkoztatott munkavállalóknak biztosítási kötelezettségét időlegesen szüneteltesse.

(3) Az e szakasz első bekezdésének 1—5. pontjaiban említett azoknak a tisztviselőknek és egyéb munkavállalóknak, illetőleg igényjogosult hozzátartozóiknak öregség és rokkantság, valamint özvegység és árvaság esetére szóló ellátását, akik a rájuk vonatkozó nyugellátási szabályok szerint nyugellátásra igényt nem tarthatnak, a m. kir. minisztérium az e törvény hatálybalépéséig — e törvény határozmányainak szemelött tartásával — rendeleti úton szabályozza.

(4) Az e szakasz szerint mentesített munkaviszonyból a nyugellátásra való igényjogosultság megnyílása előtti kilépés, valamint az e törvény alapján biztosított munkavállalónak az e szakasz szerint mentesített munkaviszonyba való belépése esetén irányadó szabályokat a m. kir. minisztérium rendeleti úton állapítja meg.

11. §. (1) A biztosítási kötelezettség nem terjed ki azokra, akik biztosítási kötelezettség alá eső vállalatban, üzemben, hivatalban vagy foglalkozásban csak mellékfoglalkozásképpen dolgoznak, továbbá azokra

sem, akik e törvény rendelkezései értelmében biztosításra kötelezett vállalatban, üzemben, hivatalban, foglalkozásban vagy háztartásban, mint segítő családtagok — a háztartásban kapott esetleges ellátást nem számítva — javadalmazás nélkül vagy oly javadalmazás fejében dolgoznak, amely nem tekinthető megélhetési keresőforrásuknak.

(₂) E törvény szempontjából mellékfoglalkozás az, amely az egyébkénti kereset mellett megélhetési keresőforrásnak nem tekinthető.

12. §. E törvény szempontjából családtagnak (11. §. első bekezdés) számít: a biztosítottnak házastársa, továbbá törvényes, a házasságon kívül született és kormányhatósági megerősítéssel örökbefogadott gyermeke, mostohagyermek, unokája, szülője, nagyszülője és testvére, ha a biztosított saját háztartásában túlnyomólag saját keresményéből vagy jövedelméből tartja el őket. (1927: XXI. t.-c. 32. §.)

13. §. A 11. §. első bekezdésének a biztosításra kötelezett vállalatban, üzemben, hivatalban, foglalkozásban vagy háztartásban segítő családtagokra vonatkozó rendelkezése nem terjed ki az üzemben foglalkoztatott arra a családtagra, aki tanoncszerződéssel van alkalmazva és arra a családtagra, akinek munkateljesítménye a rendes munkavállalók munkateljesítményével felér.

14. §. A biztosítási kötelezettség a biztosításra kötelezett vállalatban, üzemben, hivatalban, foglalkozásban vagy háztartásban való munka megkezdésének időpontjában kezdődik és e munkaviszony megszűnéséig tart.

II. Fejezet. Az önkéntes biztosítás.

15. §. Öregség és rokkantság esetére önkéntesen biztosíthatók nemre és állampolgárságra való tekintet nélkül azok, akik betegség esetére önkéntesen biztosíthatók. (1927: XXI. t.-c. 11. §-a.)

16. §. (₁) Akinek e törvény alapján keletkezett biztosítási kötelezettsége megszűnik, biztosítását önkéntes továbbfizetéssel korára való tekintet és orvosi vizsgálat nélkül is folytathatja, ha a kötelezettség megszűnésétől számított három hónapon belül a biztosítás fenntartására irányuló szándékát az intézetnél bejelenti és a járulékot ő vagy munkaadója legalább négy hétre előre lerója.

(₂) Önkéntes továbbfizetéssel biztosítását csak az tarthatja fenn, aki után a biztosítási kötelezettség megszűnését közvetlenül megelőző egy év tartama alatt összesen legalább tizenhárom heti járulékot,

vagy a közvetlenül megelőző két év tartama alatt legalább huszonhat heti járulékot, biztosítási kötelezettségének megszűnése előtt pedig összesen legalább száz heti járulékot leróttak.

(3) Ha a biztosítási kötelezettség alól kivált egyén biztosítását önkéntes továbbfizetéssel folytatni nem kívánja és a kétszáz heti várakozási időt már betöltötte, várományát biztosítási kötelezettségének megszűnésétől számított három hónapon belül kezdődő, havonként utólag esedékes elismerési díj fizetésével fenntarthatja. A váromány fenntartásának joga megszűnik, ha a várományos valamely hónapra járó elismerési díj megfizetésével hat hónapig késik.

(4) Az elismerési díj összegét és fizetésének módját az intézet alapszabálya állapítja meg.

17. §. (1) Az e törvény 15. §-ában megjelölteken felül magukat öregség, rokkantság, özvegység és árvaság esetére önként biztosíthatják:

1. az önálló iparosok akkor is, ha az 1927: XXI. t.-c. 11. §-a alapján önkéntes biztosításra (15. §.) nem jogosultak;

2. minden kereskedő, aki a kereskedelmi és iparkamarákról szóló 1868: VI. t.-c. 27. §-ának rendelkezései értelmében kereskedelmi és iparkamarai illetéket fizetni köteles;

3. a törvényesen bevett és a törvényesen elismert vallásfelekezetek lelkészei és egyéb alkalmazottai (kántorok, karnagyok, egyházi énekesek és zenészek, egyháziak), továbbá a szerzetesrendek és társulatok tagjai;

4. A m. kir. honvédség, a m. kir. vámőrség és a m. kir. folyamőrség legénységi állományának tagjai;

5. a közjegyzőjelöltek és az ügyvédjelöltek;

6. a 4. §-ban megjelöltek közül azok, akiknek javadalmazása a havi 500 pengő, illetőleg az évi 6000 pengő összeget meghaladja, de javadalmazásuk a havi 1000 pengő, illetőleg az évi 12.000 pengő összeget nem haladja meg;

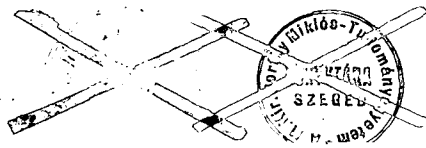
7. az önálló okleveles szülésznők;

8. a biztosításra kötelezett vállalatban, üzemben, hivatalban, foglalkozásban vagy háztartásban segítő, biztosításra nem kötelezett családtagok (11. §.);

9. a bírósági végrehajtók;

10. a több cégnek dolgozó ügynökök, kirakatrendezők, órabéres levelezők és hangszerhangolók, ha a biztosítási kötelezettség reájuk nem terjed ki;

11. a háztartási alkalmazottak és a 8. §. első bekezdésének 1. pontjában megjelölt egyéb munkavál-

lalók mindaddig, míg a 8. §. negyedik bekezdése alapján biztosítási kötelezettségük függőben van.

(2) A m. kir. minisztérium felhatalmazást kap, hogy az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló önkéntes biztosítás jogosultságát a felsoroltakon felül, rendelettel egyéb foglalkozásokra kiterjessze.

(3) A törvényesen bevett és a törvényesen elismert vallásfelekezetek lelkészei és egyéb alkalmazottai (kántorok, karnagyok, egyházi énekesek és zenészek, egyházfiak), továbbá a szerzetesrendek és társulatok tagjai magukat önkéntesen kizárólag öregség és rokkantság esetére is biztosíthatják.

(4) Öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére önkéntesen biztosíthatják magukat azok a tartósan külföldön élő magyar honosok, akik legalább egy év óta külföldön tartózkodnak és ott munkaviszonyban állanak vagy olyan foglalkozást üznek, melynek belföldi végzése esetén önkéntes biztosításra lennének jogosultak. (15—17. §.) Külföldön élő magyar honos önkéntesen csak akkor biztosíthatja magát, ha a kötelező előzetes orvosi vizsgálat őt az önkéntes biztosításra alkalmasnak minősíti és 55. életévét még nem töltötte be.

(5) A külföldön kezdett öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló önkéntes biztosítás az országba való visszatérés esetén önkéntes továbbfizetéssel is folytatható.

(6) A minisztérium felhatalmazást kap, hogy a külföldön élő magyar honosok öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló önkéntes biztosításával összefüggő szervezeti és eljárási ügyeket — e törvény rendelkezéseinek lehető figyelembevételével — rendelettel szabályozhassa.

18. §. (1) A 15. és a 17. §-ban megadott önkéntes biztosítási jogosultság csak azokra terjed ki, akik 55. életévük betöltése előtt jelentették be, hogy önkéntesen kívánják magukat öregség és rokkantság esetére biztosítani, feltéve, hogy az intézet által foganatosított orvosi vizsgálat egészségi állapotukat az önkéntes biztosításra alkalmasnak találta.

(2) Ha az orvosi vizsgálat a jelentkezőt önkéntes biztosításra alkalmatlannak minősítette, a vizsgálatot egy esztendőn belül megismételni nem lehet.

19. §. Ha az önkéntesen biztosított a 17. §. első bekezdésének 1—11. pontjában felsorolt önkéntes biztosításra jogosító foglalkozásának abbanhagyásától számított, vagy attól az időponttól kezdve, hogy java-

dalmazása a havi 1000, illetőleg az évi 12.000 pengő összeget (17. §., első bekezdés, 5. pont) meghaladja, három hónapon belül a biztosítás fenntartására irányuló szándékát az intézetnél bejelenti és a járulékot négy hétre előre lerója, önkéntes biztosítását, orvosi vizsgálat és korára tekintet nélkül folytathatja, vagy várományát elismerési díj fizetésével (16. §.) fenntarthatja.

20. §. (1) Az önkéntesen és az önkéntes továbbfizetéssel való biztosítás megszűnik:

1. ha a biztosított a biztosításra jogosító foglalkozásából kiválik és biztosítását továbbfizetéssel nem folytatja, sem nem tartja fenn (16. és 19. §.),

2. ha várománya megszűnik (43. §.) és

3. ha e törvény alapján járadékigénye megnyílik.

(2) Megszűnik az önkéntesen és önkéntes továbbfizetéssel való biztosítás hatálya akkor is, ha a biztosított biztosítási kötelezettség alá eső munkaviszonyba lép. A kötelező biztosítási járulékok és az önkéntes biztosítási járulékok kölcsönös beszámítása és a várakozási idő tárgyában a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel intézkedik.

III. Fejezet. A biztosítási járulékok.

21. §. (1) Az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítás költségeit a biztosítástechnikai módszerrel megállapított és minden biztosított után fizetendő átlagjárulék fedezi, amelyet a biztosítottak összességére vonatkozólag vagy a tényleges javadalmozás alapján vagy napibérosztályonként és pedig oly módon kell megállapítani, hogy fedezze az e törvény rendelkezései alapján fizetendő szolgáltatásokkal, egészségvédő és gyógyítóeljárásokkal továbbá a biztosítás igazgatásával járó kiadásokat.

(2) A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter e törvény hatálybalépését követő minden ötödik esztendőben biztosítástechnikai módszerrel felülvizsgáltatja, hogy a biztosításra ható tömegjelenségekben nem mutatkozik-e olyan méretű eltolódás, amely a járulékulcsnak törvényhozási változtatását teszi szükségessé. Ebből a célból az intézetnek az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítás minden fontos mozzanatára kiterjedő statisztikai megfigyelő szolgálatot kell szerveznie.

22. §. (1) A járulékok kulcsát, számításának módját és mértékét a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel állapítja meg oly módon, hogy az

1927: XXI. t.-c. 19. és 20. §-a alapján fizetett betegségi biztosítási és az e törvény alapján fizetett biztosítási — együttesen, mint társadalombiztosítási — járulékok számításának módja teljesen egyöntetű legyen.

(₂) Az öregségi és rokkantsági biztosítási járulékokat vagy a tényleges javadalmazás alapján, vagy napibérosztályok szerint fizetik. A tényleges javadalmazás alapján fizetett járulékok a tényleges javadalmazás 4% -át, a 4. §-ban megjelölt biztosításra kötelezetteknel pedig a tényleges javadalmazás 5% -át nem haladhatják meg. A napibérosztályok rendszerének alkalmazása esetén a járulékok az átlagos napibérnek legfeljebb 3·5% -át, a 4. §-ban megjelölt biztosításra kötelezetteknel pedig az átlagos napibérnek legfeljebb 4·3% -át érhetik el.

(₃) A napibérosztályok határait, az egyes napibérosztályok átlagos napibérét és a napibérosztályok szerint fizetendő járulékokat e szakasz rendelkezései alapján a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

(₄) Az önkéntesen és önkéntes továbbfizetéssel biztosítottak, továbbá a kizárólag öregség és rokkantság esetére önkéntesen és önkéntes továbbfizetéssel biztosítottak által fizetendő járulékok befizetésének módját és azok összegét, biztosítási osztályokra és korcsoportokra való tekintettel a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel szabályozza.

(₅) Az e törvény alapján biztosításra kötelezett magát az intézetnél (101. §.) önkéntesen magasabb szolgáltatásra is biztosíthatja, mint amennyire e törvény rendelkezései a biztosítást kötelezővé teszik. A kötelezőnél magasabb összegű szolgáltatásra való biztosítás napibérosztályszerű járulékfizetési rendszer esetén oly módon történhetik, hogy a biztosított magát önkéntesen magasabb napibérosztályba sorolja, mint amelyikbe javadalmazásánál fogva tartozik. A tényleges javadalmazás alapul vételével történő járulékfizetés esetén a biztosításra kötelezett magát önkéntesen a kötelező egy és egynegyedére, másfélszeresére vagy kétszeresére biztosíthatja.

(₆) Az előbbi bekezdéssel szabályozott önkéntes többletbiztosítás esetén a kötelező biztosítás járuléktételét meghaladó járuléktöbblet, a munkaadóval történt ellenkező szerződészerű megállapodás hiányában, kizárólag a biztosítottat terheli.

(₇) Önkéntes többletbiztosítást az intézettel (101. §.) csak az köthet, akinek egészségi állapotát a köte-

lező előzetes orvosi vizsgálat az önkéntes többletbiztosításra alkalmasnak találta és 55. életévét még nem töltötte be.

23. §. (1) Az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítási járulékot a betegségi biztosítási járulékkal egyidejűleg és egy összegben kell fizetni.

(2) Az ennek a törvénynek alapján fizetendő biztosítási járulékokat a betegségi biztosítási járulékokkal együtt, illetőleg ezek módjára kell leróni és a közadók módjára behajtani.

(3) E szakasz rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell azokra is, akik csak az egyik biztosítás hatálya alá esnek.

24. §. (1) A járulékot teljes naptári hetekre, illetőleg a heti és a havi bejelentési jegyzékkel bejelentett biztosítottakért (az alkalmi munkásokat kivéve) teljes bérfizetési hetekre kell fizetni. Ettől a szabálytól eltérésnek csak akkor van helye, ha a biztosított nem a naptári hét, illetőleg nem a bérfizetési hét első napján kezdi meg a munkát, vagy ha a munkaviszony a naptári, illetőleg a bérfizetési hét lejárta előtt szűnik meg. Erre a csonka hétre a járulékot csak a munkaviszony fennállásának napjaira kell fizetni. Minden megkezdett nap egész napnak számít.

(2) Az előbbi bekezdésben foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni abban az esetben is, ha a biztosított munkáját keresőképtelenséggel járó betegsége, terhessége vagy szülése miatt hétközben abbahagyja.

(3) Az alapszabály a biztosításra kötelezetteknek bizonyos csoportjára vagy általában a járuléknak hónap szerint számított időszakonként való fizetését szabhatja meg.

(4) Ha a biztosított javadalmazás nélkül szabadon van, vagy ha az üzem időlegesen szünetel a nélkül, hogy a biztosított munkaviszonya megszűnnék, a szabadság, illetőleg az üzemszünetelés tartamára is kell járulékot fizetni.

(5) A járulékokat az alapszabályban meghatározott esedékességgel, még pedig hetekben vagy hónapokban számított időszakonként a munkaadó köteles utólag befizetni.

(6) A munkaadót terheli az általa önkéntesen biztosítottak járulékeinak befizetése is. Ezeknek a járulékoknak az esedékességét előzetes befizetés kötelezettségével az alapszabály állapítja meg.

(7) Az 1927:XXI. t.-c. 21. §-ának a betegségi biztosítási járulékokra vonatkozó rendelkezéseit az öregségi és rokkantsági biztosítási járulékokra is megfelelően alkalmazni kell.

25. §. A biztosítási járulék fizetésének kötelezettsége szünetel addig, míg a biztosított betegsége vagy szülsége által okozott keresőképtelensége alapján táppénzben, illetőleg terhességi és gyermekágyi segélyben, továbbá kórházi vagy gyógyintézeti kezelésben vagy gyógyító eljárásban részesül. Ha azonban a biztosított ez alatt az idő alatt munkaadójától a teljes javadalmazását megkapja, a munkaadónak a járulékot erre az időre is fizetnie kell.

26. §. (1) Pótjárulékot fizet az a munkaadó, aki e törvény 1. §-a értelmében biztosításra kötelezett vállalatában, üzemében, hivatalában vagy foglalkozásában a hatóság által jogerősen elrendelt vagy az intézet által joghatályosan megállapított egészségvédő óvórendszabályt vagy óvóintézkedést nem foganatosította. (1927:XXI. t.-c. 25. §.)

(2) A pótjárulékot a munkaadó, az egészségvédő óvórendszabály, illetőleg óvóintézkedés foganatosíthatóság, a mindenkor esedékes járulékok 50 %-áig terjedő összegben köteles leróni. Pótjárulékok fejében a biztosítottak javadalmazásából semmit sem szabad levonni.

27. §. (1) E törvény szempontjából munkaadó az, aki a vállalatot, az üzemet, a hivatalt vagy a foglalkozást saját számlájára fenntartja, illetőleg folytatja; építkezéseknél a vállalkozó, ilyennek hiányában az építtető.

(2) Az e törvény alapján fizetendő biztosítási járulékokért, pótjárulékokért és a munkaadót e törvény alapján az intézet javára terhelő megtérítésekért a részvénytársaságoknál és a szövetkezeteknél és igazgatósági tagok és az igazgatók, egyéb vállalatoknál és üzemeknél a cégtulajdonosok, a testületeknél, az egyesületeknél és a társulatoknál pedig a vezetőség a fizetésre közvetlenül kötelezettel egyetemleg felelősek.

(3) Egyetemlegesen felelős a fővállalkozóval együtt az alvállalkozó is. A felelősség szempontjából fővállalkozó az, aki a munka teljesítését a megrendelővel szemben elvállalta, alvállalkozók pedig azok, akik az üzemben vagy az üzem folytatásához szükséges egyes munkaágak vagy munkák végzésére közvetlenül vagy közvetve a fővállalkozóval szemben vállalkoznak.

(4) Egyetemlegesen felelős a munkaadóval, ille-

tőleg az üzemutóddal együtt a vele közös háztartásban élő házastársa is.

(5) Az építető felelős azokért a tartozásokért, amelyek az általa megrendelt építkezésnél az intézet javára felmerültek és a vállalkozótól a kellő gondosság kifejtésével sem hajthatók be.

(6) Az öregségi és rokkantsági biztosítási járulékokért, pótjárulékokért és a munkaadót e törvény alapján az intézet javára terhelő megtérítésekért az üzemutódok az eredeti munkaadóval egyetemlegesen felelősek. Az üzemutódlást az üzemnek az eredeti adós üzemével való azonossága esetében, a szerzés jogcímére tekintet nélkül, meg kell állapítani.

28. §. Ha az építető vagy az az üzemutód, aki az üzemét visszterhes ügylettel szerezte, az intézettől az építési vállalkozó, illetőleg az üzemelő tartozásáról kimutatást kér, a kimutatás kiállításáig kirótt járulékokért, pótjárulékokért és egyéb tartozásokért csak annyiban felelős, amennyiben a kimutatás azokat feltünteti. Az intézet az ily célból kért kimutatást tizenégy napon belül kiadni köteles.

29. §. A biztosítottak munkaadóitól a biztosító intézet csak az e törvényben, illetőleg e törvény alapján kibocsátott rendeletekben megállapított fizetések teljesítését követelheti.

30. §. Az e törvény alapján biztosított és már járadékban részesülő munkavállaló után fizetendő járulékok kizárólag a munkaadót terhelik, aki a munkavállaló javadalmazásából e címen semmit sem vonhat le.

IV. Fejezet. Az öregség és rokkantság meghatározása.

31. §. E törvény szempontjából az eléléssel járó biztosítási eset (öregség) a hatvanöt életév betöltése.

32. §. E törvény szempontjából rokkant (ideiglenes rokkant), aki egészségének megromlása vagy testi fogyatkozása következtében, szellemi képességének és testi erejének megfelelő munkával nem tudja megkeresni a hozzá hasonló képzettségű és gyakorlati jártassággal rendelkező egészséges munkavállalók átlagos javadalmazásának egyharmadát.

33. §. Az e törvény 4. §-ában megjelölt munkavállalói csoportba tartozók közül rokkant, aki egészségének megromlása vagy testi fogyatkozása következtében, szellemi képességének és testi erejének megfelelő munkával nem tudja megkeresni a túlnyomólag szellemi munkát végző és vele azonos munka-

vállalói csoportba tartozó, hasonló képzettségű és gyakorlati jártassággal rendelkező egészséges munkavállalók átlagos javadalmazásának a felét.

34. §. E törvény szempontjából rokkant az a hírlapíró, aki a rokkantjáraadéokra való igényének bejelentése előtt közvetlenül eltelt három év alatt hírlapírói tevékenységgel szerzett átlagos keresetének a felét egészsége megromlása vagy testi fogyatkozása, illetőleg szellemi képességeinek és testi erejének hanyatlása miatt hírlapírói tevékenységgel nem tudja megkeresni.

35. §. E törvény rendelkezései szempontjából hírlapíró az időszaki lapot kiadó vállalatnak, illetőleg szerkesztőségnek állandó fizetéssel alkalmazott az a tagja, aki sajtó számára közleményeket fogalmaz, a sajtó hírszerzésében szellemi tevékenységgel közreműködik, vagy mások által írt fogalmazványokat időszaki sajtótermékekben való közlés végett szerkesztői munkával összeállít (főszerkesztő, felelős szerkesztő, szerkesztő, segédszerkesztő, belső munkatárs, hírszerző stb.)

36. §. Ennek a törvénynek szempontjából valamely vállalat művészszemélyzetének állandó fizetéssel alkalmazott az a tagja rokkant, aki rokkantjáraadéokra való igényének bejelentése előtt közvetlenül eltelt három év alatt egészsége megromlása vagy testi fogyatkozása, illetőleg szellemi képességének és testi erejének hanyatlása miatt művészi tevékenységgel nem tudja megkeresni művészi tevékenységgel szerzett korábbi átlagos keresetének a felét.

37. §. Az e törvény alapján önkéntes biztosításra jogosultak rokkantságának ismertetőjeleit a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

V. Fejezet. A várakozási idő és a váromány.

38. §. (1) A járulékhét az a hét nap, amelyre e törvény rendelkezései alapján biztosítási járulékot kell fizetni.

(2) A járulékhónap az a hónap, melyre e törvény rendelkezései alapján biztosítási járulékokat kell fizetni. Egy járulékhónap 4:3 járulékhétnek felel meg.

(3) Az önkéntesen, vagy az önkéntes továbbfizetéssel biztosítottaknál járulékhét az a hét nap, amelyre az önkéntes biztosított járulékát megfizette.

(4) A várakozási idő az e törvény alapján kezeltetett biztosítási viszonynak kezdete és a járadéokra

irányuló igénybejelentés között eltelt az az idő, amely az e törvénnyel biztosított szolgáltatásokra való igényjogosultság megszerzéséhez szükséges.

39. §. (1) A várakozási idő az öregségi járadékra vonatkozólag négyszáz járulékhét, a rokkantsági, az özvegyi és az árvajáradékot illetően pedig kétszáz járulékhét.

(2) Ha a biztosított mindkét szemére vak, vagy biztosítási viszonyának tartama alatt mindkét szemére megvakul, rokkantsági járadékra való igényjogosultságának megnyílásához száz, az öregségi járadékra való igényjogosultság megnyílásához pedig kétszáz járulékhét betöltése szükséges.

40. §. (1) A várakozási idő betöltésének megállapításánál a járulékheteken felül a várakozási időbe be kell számítani azokat a teljes heteket is, melyeknek tartama alatt a biztosított betegsége miatt keresésképtelen volt és foglalkozását nem folytathatta és ezt a körülményt, szükség esetében, a betegség megszűnésétől számított egy éven belül hiteltérdemlő módon igazolja. E rendelkezés alapján a várakozási időbe az öregségi, özvegyi és árvajáradék megállapításánál legfeljebb száz, a rokkantsági járadék megállapításánál pedig legfeljebb ötven hetet szabad beszámítani.

(2) Betegség okán egy-egy naptári évre legfeljebb tizenhárom hetet szabad a várakozási időbe (38. §. negyedik bekezdése) beszámítani.

41. §. A betegség időtartamát a várakozási időbe beszámítani nem lehet, ha a biztosított

1. betegségét szándékosan okozta,

2. felépülését szándékosan késlelteti, illetőleg olyan magatartást tanusít, hogy annak következtében az 1927: XXI. t.-c. 42. §-a első két bekezdésének rendelkezései értelmében táppénzben nem részesül.

3. betegségét jogerős bírói ítélettel megállapított büntetssel, vagy szándékosan elkövetett vétséggel maga idézte elő.

42. §. (1) Azokat a rendkívüli eseteket, amikor olyan heteket, amelyekre járulékot rendkívüli erőhatalom következtében beálló okokból nem fizetnek, járulékhetekként kell tekinteni és a járadékok összegének megállapításánál is számításba kell venni, a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

(2) E rendelet szabályozza a kapcsolatos kérdéseket is.

43. §. (1) Ha a biztosított után valamely naptári évben tizenháromnál kevesebb heti járulékot róttak

ki, a biztosított várománya megszűnik. Ehhez képest érvénytelenekké válnak az érte, annak az évnek végéig lefizetett összes járulékok, amely évben a kirótt járulékok nem érték el a váromány fenntartásához e szakasz rendelkezései értelmében szükséges legalacsonyabb számot.

(2) Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra a nap-tári évre, melyben a biztosítási viszony keletkezett.

(3) A várományát vesztett egyénnek új biztosítási viszonya az utolsó érvénytelenített járulékhét után következő első járulékhéttel kezdődik.

44. §. A váromány épségének elbírálása szempontjából a járulékhéttel egyenlőnek minősül:

1. a várakozási időbe is beszámítható betegség időtartama (40. §.),

2. az e törvény 42. §-ának felhatalmazása alapján a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendeletével megállapított idő,

3. a bányanyugdírbiztosítási viszonyban, úgyszintén nem e törvény alapján, hanem más törvényerejű jogszabály alapján öregségi és rokkantsági biztosításra kötelezett vagy nyugellátási igénnyel járó foglalkozásban töltött idő,

4. a biztosítási kötelezettség alá nem eső tanoncviszonyban eltöltött és

5. az az idő, amely alatt a várományos vagy az elhalt egyén e törvény vagy a bányanyugdírbiztosításra vonatkozó szabályok szerint járadékban, illetőleg nyugdírben vagy törvény alapján létesült más öregségi és rokkantsági biztosítás, illetőleg nyugellátás körében járadékban, nyugdírben, nyugellátásban vagy az intézettől járó teljes járadék legalább egyötöd részének megfelelő baleseti járadékban részesült.

45. §. Ha a biztosított után a biztosítási viszonyba történt első belépés és a biztosítási járadéokra irányuló igény bejelentése közé eső időtartamnak legalább kétharmad részére vonatkozólag a járulékokat szabályszerűen lerótták, vagy a biztosított várományát elismerési díj fizetésével fenntartotta (16. §.), a váromány a 43. §. első bekezdésének rendelkezései ellenére épségben marad vagy feléled.

46. §. (1) A váromány akkor is feléled, ha a megszűnését követő évben a biztosítottért legalább huszonhat heti járulékot lerótták, illetőleg — önkéntes biztosítás esetében — megfizettek, vagy ha a váromány megszűnését követő egy éven belül, de még a biztosítási esemény bekövetkezése előtt, a biztosított után a váromány fenntartásához szükséges hiányzó járuléko-

kat utólag lerőják, vagy ha a biztosított a váromány megszűnése után keletkezett új biztosítási viszonyában a törvényes várakozási időt betölti.

(3.) A váromány feleledésével a megszűnése következtében elveszett időnek és járulékfizetéseknek hatálya minden vonatkozásban helyreáll.

47. §. A várakozási idő és a váromány épsége szempontjából az igazolt betegséggel egyenlő elbírálás alá esik a terhesség és a gyermekágy okozta keresőképtelenség.

VI. Fejezet. A biztosítás szolgáltatásai.

48. §. (1) Öregségi járadékra igényjogosult az a biztosított, aki hatvanötödik életévét és az öregségi járadékra vonatkozólag megállapított várakozási időt (39. §.) betöltötte és várománya ép (43. §.).

(2) Ha a biztosított hatvanötödik életévének betöltésekor a várakozási időt még nem töltötte be, az öregségi járadék csak a hónapnak első napjától jár, melyben a várakozási időt betöltötte.

49. §. (1) Rokkantsági járadékra igényjogosult az a biztosított, aki állandóan rokkant, a rokkantsági járadékra megállapított várakozási időt (39. §.) betöltötte és várománya ép (43. §.).

(2) Rokkantsági járadékra a rokkantság tartamára igényjogosult az a biztosított is, aki ugyan nem állandóan rokkant (ideiglenes rokkantság), azonban egy éven át megszakítás nélkül rokkant volt, vagy a betegségi biztosítási táppénz élvezetének megszüntetése után is rokkant marad.

(3) Az a biztosított, aki hatvanötödik életévének betöltése után megrokkant, de még csak a rokkantsági járadékra való igényjogosultsághoz szükséges várakozási időt töltötte be, rokkantsági járadékban részesül.

50. §. (1) Az öregségi vagy rokkantsági járadék a járadéktörzsből és a fokozódó járadékrészből áll.

(2) A járadéktörzs évi 120 pengő; a járulékok számával arányosan fokozódó járadékrész egy-egy évre a biztosított után lerótt járulékok összegének 24%-a, a 4. §-ban megjelölt munkavállalókra vonatkozólag pedig annak 19%-a.

(3) A fokozódó járadékrész összegének megállapításánál a járulékhetek számába nem lehet beszámítani a betegségben, terhességben és gyermekágyban eltöltött azokat a teljes heteket, amelyek e törvény 40. §-a értelmében a várakozási időbe számítatnak be.

51. §. Ha az e törvény rendelkezései alapján öregségi vagy rokkantsági járadékot élvező egyén e járadék élvezetének tartama alatt biztosítási kötelezettséggel járó munkaviszonyba lép, az új biztosítási viszonyban való, tehát ismételt, megrokkánása vagy hatvanötödik életévének betöltése esetén az eredetileg megállapított járadékon felül még járadékpótlékban is részesül, amely egy-egy évre a biztosított után a járadék eredeti megállapításától a járadékpótlékra való igény bejelentéséig szabályszerűen befizetett járulékok összegének 24%-a, illetőleg 19%-a (50. §.).

52. §. (1) Az öregségi vagy rokkantsági járadékra igényjogosult egyén minden olyan gyermeke után, aki a járadékos elhalálozása esetében e törvény rendelkezései alapján árvajáradékra lenne jogosult, a járadék és az esetleges járadékpótlék (51. §.) 5%-ának megfelelő gyermekpótlékban részesül.

(2) A gyermekpótlékok összege a járadék és az esetleges járadékpótlék 20%-át nem haladhatja meg.

53. §. (1) Özvegyi járadékra igényjogosult a meghalt biztosítottnak felesége, ha a meghalt biztosított a kétszáz járulékhetes várakozási időt (39. §.) betöltötte és várománya ép (43. §.), úgyszintén a meghalt öregségi, vagy rokkantsági járadékos felesége, mindkét esetben azzal a feltétellel, hogy a hátrahagyott feleség életének hatvanötödik évét betöltötte, vagy állandóan rokkant (32. §.).

(2) Özvegyi járadékra rokkantsága tartamára igényjogosult az egyébkénti feltételekkel az az özvegy is, aki ugyan nem állandóan rokkant, azonban egy éven át megszakítás nélkül rokkant volt vagy a betegségi biztosítási táppénz megszüntetése után is rokkant marad.

54. §. A munkavállalók közül a tisztviselőknek, a művezetőknek, a kereskedősegédeknek és általában a hasonló állásban lévő, rendszerint havi vagy évi fizetésben részesülő egyénnek (4. §.) felesége, a férj halála esetében, korára és egészségi állapotára való tekintet nélkül özvegyi járadékra jogosult, ha az elhalt férj a kétszáz járulékhetes várakozási időt betöltötte és halálakor várománya ép volt, vagy ha e törvény alapján öregségi vagy rokkantsági járadékot élvezett.

55. §. (1) Özvegyi járadékra nem igényjogosult az az özvegy:

1. aki jogerős bírói ítélet megállapítása szerint szándékosan idézte elő férjének halálát,

2. aki elhunyt férjével két évnél rövidebb időt töltött házassági kötelékben.

(₂) Az első bekezdés 2. pontjában foglalt megszorítás nem alkalmazható, ha a házasságból gyermek született, vagy ha a férj a nő gyermekét törvényesítette.

56. §. (₁) Az a nő, aki férjétől törvényesen elvált, vagy férjétől, annak halálát közvetlenül megelőzőleg legalább egy éven át külön élt, e törvény rendelkezései alapján özvegyi járadékot csak abban az esetben kaphat, ha férje ellen tartásra jogos igénye volt. Ha az illető az e törvény 4. §-ában megjelölt munkavállalói csoportba tartozó egyénnek elvált felesége, özvegyi járadékban csak abban az esetben részesülhet, ha férje ellen jogerős bírói ítélet vagy férjével kötött szerződés alapján volt tartásra igényjogosultsága.

(₂) Ha az elhalt biztosított járadékra igényjogosult özvegyen felül özvegyi járadékra igényjogosult elvált feleséget is hagyott hátra, a hátrahagyottak az özvegyi járadékban egyenlő mértékben osztozkodnak.

(₃) Az elvált nőre eső özvegyi járadék nem haladhatja meg a megítélt vagy joghatályosan vállalt tartásdíj összegét. Ha a tartásdíj összege az özvegyi járadéknak az elvált nőt az előbbi bekezdés rendelkezése alapján megillető hányadánál kisebb, a különbözet az özvegyé.

57. §. (₁) Ha az özvegyi járadékot élvező nő újból férjhez megy, egy évi özvegyi járadékának megfelelő végkielégítést kap; ezzel minden további igénye megszűnik az intézettel szemben.

(₂) Annak az özvegynek, aki özvegyi járadékra csak azért nem igényjogosult, mert nem rokkant, vagy hatvanötödik életévét még nem töltötte be, férjhezmenetele esetében végkielégítés fejében annak az összegnek a fele jár, amelyet az özvegy egy évi özvegyi járadék fejében kapna, ha arra igényjogosult lenne. Ezzel a végkielégítéssel az özvegynek az intézettel szemben minden igénye megszűnik.

58. §. Özvegyi járadékra igényjogosult, egyéb feltételek (53. és 55. §-ok) igazolása esetén, az elhalt biztosított feleség után hátrahagyott teljesen munkaképtelen özvegy férfi, akit felesége, elhalálózását közvetlenül megelőző két esztendő folyamán — munkaképtelenségére való tekintettel — saját háztartásában és túlnyomólag saját keresményéből tartott el.

59. §. (₁) Árvajáradékra igényjogosult az elhalt öregségi vagy rokkantsági járadékosnak, továbbá annak a biztosítottnak, aki a kétszáz járulékhetes vára-

kozási időt betöltötte és halálakor várománya ép volt. törvényes és törvényesített gyermeke tizenötödik élet-
 évének betöltéséig, ha pedig teljesen keresőképtelen,
 vagy ha hivatásra való kiképzésben részesül vagy is-
 kolai tanulmányokat folytat, tizenhetedik életévének
 betöltéséig.

(₂) A 4. §-ban megjelölt munkavállalói csopor-
 tokba tartozó biztosítottnak, illetőleg az e munkavál-
 lalói csoportokból való járadékosnak törvényes és tör-
 vényesített gyermeke a hivatásbeli kiképzés és az is-
 kolai tanulmányok folytatásának igazolása nélkül ti-
 zennyolcadik életévének betöltéséig igényjogosult
 árvajáradékra.

(₃) Ha a járadékos gyermekek közköltésen nyil-
 vános intézetben helyeztetnek el, elhelyezésük idejére-
 eső járadékukat javukra tőkésíteni kell.

60. §. Árvajáradékra igényjogosult az elhalt biz-
 tosított gyermekén, továbbá mostohagyermekén, felül,
 a biztosított vagy a járadékos férfi házasságon kívül
 született gyermeke, ha apaságát elismerte, vagy ha ezt
 a bíróság megállapította, továbbá az a gyermek, aki-
 nek javára a biztosított férfit jogerős bírói ítélet há-
 zasságon kívüli nemzés alapján indított perben tartás-
 díj fizetésére kötelezte.

61. §. (₁) Ha a biztosított vagy az e törvény ren-
 delkezései alapján öregségi vagy rokkantjáradékra
 igényjogosult egyén eltűnik, a hátrahagyottak özvegyi
 és árvajáradékra való igényjogosultsága tekintetében
 az eltűnés halálesetnek, vagy biztosítási eseménynek
 minősül.

(₂) Az eltűnést csak abban az esetben szabad
 megállapítani, ha az eltűnt egyénnek legalább egy év
 óta híre veszett és eltűnésének körülményeiből elha-
 lálózására alaposan következtetni lehet. Az eltűnés
 megállapítása tárgyában az intézet meghallgatásával
 minden esetben a munkásbiztosítási bíróság határoz.
 Az eltűnt egyén vélelmezett halálának napját a kö-
 rülmények méltányos mérlegelésével kell megállapí-
 tani.

(₃) A bíróság által az eltűnés megállapítása tár-
 gyában hozott határozatnak csak az özvegyi, illetőleg
 árvajáradékra való igény tekintetében van joghatálya.

62. §. Ha az eltűntnek nyilvánított egyén életben-
 léte utóbb kiderül, az igényjogosult családtagok ré-
 szére megállapított járadékot az intézet megvonja.

63. §. (₁) Az özvegyi járadék 50%-a, a félárva-
 járadék 15%-a, a teljes árvajáradék 30%-a annak a
 járadéknak, amelyre a meghalt házastársnak, illetőleg

szülőnek e törvény rendelkezései alapján igénye vagy várománya volt.

(2) A meghalt biztosított vagy járadékos igényjogosultsága alapján megállapítandó özvegyi és árvajáradékok együttes összege a biztosított vagy a járadékos halálát megelőzőleg érte lerótt járulékokkal meg-alapozott járadék és az esetleges gyermekpótlék együttes összegénél magasabb nem lehet.

(3) Ha az igényjogosult hátrahagyottak járadékainak összege az e szakasz második bekezdésében megállapított mértéket meghaladná, az ugyanazon biztosított, vagy járadékos jogán igényelhető özvegyi és árvajáradékokat arányosan kell csökkenteni.

(4) Ha megszűnik az ok, amely a járadékleszállítást eredményezte, a járadékot megfelelően fel kell emelni.

(5) Aki annak a biztosítottnak, vagy járadékosnak halálát, aki után különben özvegyi vagy árvajáradékra lenne jogosult, jogerős bírói ítélet megállapítása szerint szándékosan idézte elő, járadékra nem jogosult.

64. §. (1) Ha az öregségi, vagy rokkantsági járadékra igényjogosult az 1927: XXI. t.-c. rendelkezései alapján balesetjáradékra is igényjogosult, a két járadék együttes összege nem haladhatja meg annak az összegnek 150%-át, amelyet az üzemi baleset következtében teljesen keresőképtelenné vált biztosított baleseti járadék címén kap vagy amelyet a részleges keresőképességcsökkenést szenvedett baleseti sérült baleseti járadék címén kapna, ha a baleset következtében teljesen keresőképtelenné vált volna.

(2) Ha az özvegyi vagy árvajáradékban részesülő családtagok az 1927: XXI. t.-c. rendelkezései alapján baleseti járadékra is igényjogosultak, a két járadék-nak együttes összege nem haladhatja meg annak az összegnek a 150%-át, amelyet az üzemi baleset következtében elhalt biztosított baleseti járadék címén kapna, ha az üzemi baleset következtében nem halt volna meg, hanem teljesen keresőképtelenné vált volna.

(3) Ha a baleseti és az öregségi, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítás szolgáltatásai együttesen az előbbi két bekezdésben megállapított értékhatárt meghaladják, a két biztosítási szolgáltatásra igényjogosultak öregségi, rokkantsági, özvegyi és árvajáradékát a különbözőzeti többletösszeggel kell csökkenteni.

(4) Ezen a címen nem lehet csökkenteni annak öregségi vagy rokkantsági járadékát, aki mint önma-

gával tehetetlen, állandóan másnak ápolására, vagy gondozására szorul.

(6) A 63. §. negyedik bekezdését e szakasz rendelkezéseivel kapcsolatban is alkalmazni kell.

(6) Ha a 4. §-ban megjelölt munkavállalói csoportba tartozó biztosítottnak javadalmazása az öregségi vagy a rokkantsági járadékra vonatkozó igényének megnyíltakor évi 3.600 pengőt meghalad és az utána lerótt öregségi és rokkantsági biztosítási járulékok alapjául szolgáló javadalmazásoknak évi átlaga a baleseti járadék megállapításának alapjául szolgáló javadalmazásnál nagyobb, a két járadék együttes összegének felső határa 6.000 pengő.

65. §. (1) Az intézet e törvény alapján megállapítandó minden járadékot annak a naptári hónapnak első napjától kezdve köteles fizetni, amelynek folyamán a biztosítási eset (öregségi járadéknál a hatvanötödik életév betöltése, rokkantsági járadéknál a rokkantság beállásának határozatban, vagy ítéletben megállapított időpontja, özvegyi járadéknál és árvajáradéknál a biztosított halála, illetőleg eltűnése) bekövetkezett és a várakozási idő letelt. A 4. §. hatálya alá nem eső munkavállalók özvegyeinél, ha különben özvegyi járadékra jogosultak, e szolgáltatásra való igényjogosultság annak a hónapnak első napján nyílik meg, melyben az özvegy megrokkant vagy hatvanötödik életévét betöltötte.

(2) Az utószülött árvajáradéka születése hónapjának első napjától kezdve jár.

66. §. (1) A járadékot havonkénti részletekben előre, a naptári hónap első napjával kell kifizetni.

(2) A jóhiszeműen felvett járadék visszafizetése nem követelhető.

(3) A járadék folyósított, de fel nem vett összegeire vonatkozó igény az esedékességtől számított egy év alatt elévül.

67. §. A kérelem előterjesztésétől visszafelé számított egy évet megelőző időre járadék megállapításának nincs helye. Ha azonban a jogosult a kérelem előterjesztésében akaratán kívül fekvő okból volt akadályozva és a kérelmet az akadály megszűntetésétől számított három hónap alatt előterjeszti, az akadályoztatás tartama az egy évbe nem számítható be.

68. §. (1) Ha a járadékos, vagy a biztosított, az utóbbi a rokkantsági járadékra vonatkozó várakozási idő betöltése után bekövetkezett halálával özvegyet, illetőleg özvegyi járadékra igényjogosult elvált feleséget, vagy árvajáradékra igényjogosult hozzátartó-

zót nem hagyott hátra, kivételesen méltánylást érdemlő esetben a biztosított egyénért ténylegesen befizetett járulékok 90 %-ának megfelelő összegű egyszeri pénzbeli juttatásban részesül az elhunyt biztosítottnak vagyontalan és keresőképtelen, rokkant vagy hatvanötödik életévét betöltött hozzátartozója a következő sorrendben: anyja, apja, mostoha anyja, mostoha apja, feltéve, hogy nincsen olyan eltartására köteles hozzátartozója, aki őt eltartani tudja.

(2) Járulékviszátérítésben nem részesülhet, aki e törvény alapján már járadékot kap.

(3) A járadékra és a járulékviszátérítésre irányuló igényjogosultságnak egy személynél való találkozása esetében a biztosított után befizetett járulékok 90 %-át az intézet annak fizeti ki, aki a jogosult egyén után az e szakasz első bekezdésével megállapított sorrend szerint következik.

(4) Az intézet az e szakasz rendelkezései alapján visszátérítendő járulékokat az igényjogosultnak két egyenlő részben fizeti, mégpedig az összeg felét a biztosított, vagy járadékos halálának bejelentése után közvetlenül, a másik felét pedig az első összeg kifizetésétől számított három naptári év leteltével. Ha az igényjogosult azon belül meghal, a juttatás második felére az e szakasz első bekezdése szerint sorrendben utána következő igényjogosult; ilyenek hiányában az intézet fizetési kötelezettsége megszűnik.

69. §. (1) Ha a biztosított nő férjhezmenetelét követő egy éven belül az e törvény alapján biztosítási kötelezettség alá eső foglalkozását abban hagyja és foglalkozása abban hagyásának időpontjában a kétszáz járulékhetes várakozási időt már betöltötte, az utána lerótt, illetőleg — önkéntes biztosítás esetében — ténylegesen befizetett járulékok összege 90 %-ának megfelelő végkielégítésben részesül, ha ezt maga kívánja, ellenkező esetben a (2) bekezdés rendelkezései érvényesülnek.

(2) Ha a biztosított nő az e szakasz első bekezdésével szabályozott esetben a törvényes várakozási időt még nem töltötte be, várománya épségben marad mindaddig, amíg újra biztosítási kötelezettséggel járó munkaviszonyba lép, illetőleg hatvanötödik életévét betölti. Az első esetben a várománynak épségben maradása vélelmeztetik; a második esetben a nő hatvanötödik életévének betöltésekor az utána lerótt, illetőleg — önkéntes biztosítás esetében — ténylegesen befizetett járulékok összege 90 %-ának megfelelő végkielégítésben részesül.

70. §. Ha a biztosításra kötelezett egyén a kétszáz járulékhetes várakozási idő betöltése után (39. §.), de járadékigényének megnyílása előtt szerzetesrendbe lép, az utána lerótt, illetőleg — önkéntes biztosítás esetében — ténylegesen befizetett járulékok 90 %-ának megfelelő végkielégítésben részesül.

71. §. Ha külföldi honos belföldi munkaviszonyának megszűnésével járadékigényének megnyílása előtt, de a kétszáz járulékhetes várakozási idő betöltése után, külföldre távozott és ott egy évnél hosszabb időn át tartózkodik, viszonzosság esetében az utána lerótt, illetőleg — önkéntes biztosítás esetében — befizetett járulékok 90 %-ának megfelelő összegű végkielégítésre jogosult.

72. §. (1) Rokkantjáradékokra nem igényjogosult az, aki rokkantságát (32. §.) szándékosan okozta.

(2) Ha a biztosított halálát öngyilkosság idézte elő, az elhalt után sem özvegyi, sem árvajáradékot megállapítani nem szabad. Kivételesen méltánylást érdemlő esetekben azonban az intézet a hátrahagyottak részére segílyt folyósíthat, mely nem haladhatja meg annak a járadéknak az összegét, melyre a hátrahagyott igényjogosult lenne, ha a biztosított halálát nem öngyilkosság idézte volna elő.

VII. Fejezet. A szolgáltatásokra való igényjogosultság szünetelése és megszűnése.

73. §. Ha valaki e törvény rendelkezései alapján egyidejűleg több járadékra lenne igényjogosult, az alacsonyabb járadékra való igénye a magasabb járadék tartama alatt szünetel.

74. §. (1) E törvény rendelkezései alapján járadékra igényjogosult egy hónapnál tovább tartó külföldi tartózkodása esetében járadékigénye külföldi távollétének egy hónapot meghaladó tartamára szünetel.

(2) E szakasz első bekezdésének rendelkezését alkalmazni nem lehet, ha az igényjogosult egy hónapnál hosszabb külföldi tartózkodását erőhatalmi kényszer okozta, vagy ha betegsége, saját vagy családtagjainak gyógykezeltetése céljából tartózkodik külföldön, avagy ha az intézet igazgatóságától erre engedélyt nyert. Az engedélyt az intézet méltánylást érdemlő esetben meg nem tagadhatja.

(3) E szakasz második bekezdésének rendelkezését alkalmazni nem lehet, ha az igényjogosult jogerős bírói ítélettel megállapított szabadságvesztésbünteté-

sének végrehajtása következtében tartózkodott egy hónapnál hosszabb ideig külföldön.

75. §. (1) Ha e törvény rendelkezései alapján járadékra igényjogosult külföldi honos utolsó járadékának felvételétől számított legalább egy év óta megszakítás nélkül külföldön tartózkodik, egy évi járadéknak megfelelő összegű végkielégítésre jogosult.

(2) Ha a külföldi honos külföldre való távozásának napjától számított öt esztendőn belül az e szakasz első bekezdésében megállapított végkielégítésre igényt nem támaszt, az intézettel szemben minden joga megszűnik.

(3) Ha e törvény alapján járadékban részesülő külföldi honos állandó tartózkodásra külföldre távozik, az e szakasz első bekezdésében megjelölt végkielégítés helyett járadékát tovább élvezheti, ha honosági állama a magyar honosokkal szemben viszonyos eljárást követ.

76. §. (1) A jogerős bírói ítélettel megállapított szabadságvesztésbüntetés végrehajtásának, vagy javítónevelésnek vagy a dologházban töltött időnek tartama alatt az e törvény rendelkezései alapján nyújtható járadékra való igényjogosultság szünetel.

(2) E szakasz előbbi bekezdésének rendelkezése nem alkalmazható, ha a szabadságvesztésbüntetés időtartama az egy hónapot nem haladja meg.

(3) Kivételes esetekben a járadékot a szabadságvesztésbüntetés végrehajtásának időtartamára a büntetéssel sújtott egyén által szabadságvesztése előtt túlnyomólag saját kerésményéből eltartott, a biztosított szabadságvesztésének következtében nyomorgó, keresésképtelen hozzátartozóinak lehet kifizetni, ha ezek a járadékos halála esetében özvegyi vagy árva-járadékra igényjogosultak lennének.

77. §. (1) E törvény rendelkezései alapján járadékot élvező egyént kérelmére vagy beleegyezésével az intézet intézeti otthonba helyezheti el. Az intézeti otthonban való teljes ellátás tartama alatt a járadékra való igényjogosultság szünetel.

(2) Iszákosnak e célra fenntartott gyógyintézetbe (88. §.) való elhelyezését, a személyi körülmények méltányos figyelembevételével, az intézet a bírói jogorvoslat útjának fenntartásával (1921: XXXI. t.-c.) hivatalból is elrendelheti.

78. §. A jelen törvény alapján járadékra igényjogosult iszákosokkal kapcsolatban követendő eljárást az intézet alapszabálya írja elő.

79. §. (1) Az öregségi járadékra való igényjogo-

sultság az igényjogosult halálával, illetőleg eltűnésével (61. §.) és a 75. §. rendelkezésével megállapított esetben szűnik meg.

(2) A rokkantsági járadékra való igényjogosultság megszűnik:

1. a rokkant hatvanötödik életévének betöltésével, ha az öregségi járadékra vonatkozólag megállapított várakozási időt betölti;

2. a járadékra jogosult halálával, illetőleg eltűnésével (61. §.);

3. a rokkantság megszűnésével;

4. e törvénnyel szabályozott gyógyító eljárásnál elkövetett súlyos szabálytalanság esetében (92. §.) és

5. az e törvény 75. §-ának rendelkezéseivel szabályozott esetben.

80. §. (1) Az özvegyi járadékra való igényjogosultság megszűnik:

1. az özvegy halálával,

2. ha az özvegy hatvanötödik életévét még nem töltötte be, rokkantságának megszűnésével,

3. férjhezmenetelével és

4. az e törvény 75. §-ában megállapított esetekben.

(2) Az előbbi bekezdés 2. pontjában foglalt rendelkezés nem vonatkozik a 4. §-ban megjelölt biztosítottak özvegyeire. Egyébként is újból feléled az özvegyi járadékra vonatkozó igényjogosultság, ha az özvegy ismét megrokkban, vagy ha hatvanötödik életévét betölti.

(3) Az árvajáradékra való igényjogosultság megszűnik az árva halálával vagy az 59. §-ban megállapított megfelelő életkor elérésével.

(4) Megszűnik az 59. §. alapján járadékban részesülő és tizenötödik életévét betöltött árvának járadéka akkor is, ha hivatásbeli kiképzése megszűnik, vagy iskolai tanulmányait abbahagyja.

81. §. A járadékot élvező egyén halála esetében az intézet a szabályszerűen kiutalt és az elhalálozás hónapjára járó öregségi, rokkantsági vagy özvegyi járadékot az elhalt hátrahagyottjától vissza nem követelheti (66. §.).

82. §. (1) A járadékot annak a hónapnak végével kell megszüntetni, amelyben a szünetelés vagy megszűnés alapjául szolgáló körülmény bekövetkezett. A 79. §. 3., 4. és 5. pontja, úgyszintén a 80. §. első bekezdésének 2. pontja esetében az intézeti határozat meghozatala hónapjának végével kell a járadékot megszüntetni.

(₂) Ha a szünetelés oka megszűnik, a járadék annak a hónapnak első napjától kezdve újból jár, amelyben a szünetelés oka megszűnt.

83. §. Ha a járadékban részesülő egyén az esedékes járadékot haláláig nem vette fel, az elévülési határidőn belül, de legfeljebb visszamenőleg két év tartamára a felvételre sorrendben a házastárs, a gyermek, a szülő, a nagyszülő és a testvér jogosult, ha a járadékban részesülő egyénnel ennek halálakor közös háztartásban éltek. Ilyen hozzátartozó hiányában a fel nem vett járadékhoz való jog a járadékban részesülő halálával megszűnik.

84. §. Ha a járadékra jogosult egyén a járadék megállapítására irányuló kérelmének előterjesztése után meghal, az eljárás folytatására és a haláláig esedékes részletek felvételére a 83. §-ban megjelölt hozzátartozók ugyanabban a sorrendben jogosultak. A 83. §. második mondatát megfelelően alkalmazni kell.

85. §. Az e törvény rendelkezései alapján az intézettől igényelhető szolgáltatások át nem ruházhatók, el nem zálogosíthatók, le nem foglalhatók és azokkal szemben beszámításnak helye nincs. Az igényjogosult e követelésekről érvényesen sem egészen, sem részben nem mondhat le. E rendelkezések alól kivételnek azok a követelések, amelyeket az e törvény értelmében hozzátartozói járadéokra igényjogosultak a biztosított ellen eltartás címén érvényesítenek.

VIII. Fejezet. Egészségvédő és gyógyító eljárás.

86. §. (₁) Az intézet öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére biztosító ága egészségvédő és gyógyítószolgálatot köteles szervezni.

(₂) Ennek a szolgálatnak célja a biztosított népesség tömeges megrokkánásának megelőzése, továbbá a biztosítottakat fenyegető korai megrokkánás bekövetkezésének késleltetése és az ideiglenes rokkantságok megszüntetése.

(₃) Az e szakasz előbbi bekezdésének rendelkezése alapján elrendelt gyógyító eljárás lefolytatása céljából az intézetnek e törvénnyel szervezett biztosítási ága a rendelkezésre álló fedezethez képest gyógyintézményeket (kórházakat, tüdőbeteg-, tisztviselő-, munkásszanatóriumokat, gyógyfürdő telepeket, gondozó állomásokat, üdülő telepeket stb.) létesíthet és tarthat fenn.

87. §. A rokkantság megelőzését célzó eljárásokat elsősorban a népbetegségekkel szemben kell alkal-

mazni. E törvény alapján gyógyító eljárást alkalmazni nem lehet:

1. az üzemi baleset okozta betegségeknel,
2. hevenybetegségeknel (pl. tüdő-, vakbél-, has-
hártyagyulladásnál, hallószervek heveny megbetege-
désénél, influenza, tifusz, difteria, vörheny) és
3. gyógyíthatatlannak minősített betegségek ese-
tében.

88. §. (1) Az egészségvédő és gyógyító eljárás lefolytatható:

1. házi kezeléssel,
2. rendelő vagy gyógyintézeti (kórházi, szanató-
riumi, üdülőtelepeken való) kezeléssel,
3. levegőváltoztatást célzó tartózkodási helyvál-
toztatásnak elősegítésével (üdültetés),
4. az intézet által a m. kir. népjóléti és munka-
ügyi miniszter hozzájárulásával elrendelt más módon.

(2) Ennek a törvénynek alapján külföldön gyógy-
intézményt létesíteni és gyógyító eljárást külföldön
alkalmazni csak a m. kir. népjóléti és munkaügyi mi-
niszter jóváhagyásával szabad.

89. §. E törvény rendelkezései alapján gyógyinté-
zetbe való elhelyezéshez az érdekelt beleegyezése
szükséges. Beleegyezése nélkül is el lehet helyezni
azt, aki:

1. nem él családjá körében és e miatt kielégítő
házi ápolásban nem részesül,
2. betegségével veszélyezteti a vele közös háztar-
tásban élők egészségi állapotát,
3. otthonában a további fertőzés veszélyének van
kitéve,
4. állandó orvosi megfigyelésre szorul,
5. akinél a gyógyintézeti kezelés hiánya a gyógy-
kezelés sikerét veszélyezteti és
6. aki otthonában kezelőorvosának rendelését
szándékosan nem tartja meg és ezzel gyógyulását kés-
lelteti.

90. §. Az e törvény 86. §-ában említett egészség-
ügyi intézmények alapításával és fenntartásával járó
költségeket az a biztosító intézet fedezi, amely az in-
tézményt létesítette.

91. §. (1) Az intézet a rokkantság megelőzését,
késleltetését, vagy megszüntetését célzó eljárást hiva-
taltból, a betegségi kötelező biztosítás bármely szer-
vének előterjesztésére vagy bárkinek kérésére határo-
zattal rendelheti el.

(2) Az intézetnek a gyógyító eljárást megtagadó
határozata ellen bírói jogorvoslattal élni nem lehet.

92. §. Ha valaki magát a gyógyító eljárás alól alapos ok nélkül kivonja (89. §.), az eljárás megindítását megelőző orvosi vizsgálatot magatartásával lehetetlenné teszi, a megindított gyógyító eljárást megszakítja, annak folytatását meghiúsítja, vagy a gyógyító eljárás sikerét szándékosan hátráltatja, az intézet az érte eddig kirótt, illetőleg — önkéntes biztosítás esetében — befizetett járulékok összegének legfeljebb 20% -ával való csökkentésével, ha pedig az illető járadékos, járadékának egészen, vagy részben, ideiglenesen vagy véglegesen való megvonásával sujthatja. Az intézet igazgatóságának ilyen határozata ellen bírói jogorvoslatnak (1921:XXXI. t.-c.) van helye. E szakasz és a 88. §. első bekezdése 4. pontjának rendelkezése műtéti kényszert nem állapít meg.

93. §. (1) A gyógyintézetbe utalt és felvett egyén a gyógyító eljárás tartama alatt e törvény alapján járadékban nem részesülhet, ha azonban az intézet terhére gyógyintézetben ápolat járadékosnak az utóbbi által túlnyomólag saját keresetéből eltartott családtagjai (12. §.) vannak, részükre a gyógyintézeti ápolás tartamára a gyógyintézeti felvételét követő hónap elsejétől kezdve, családi segélyként a kezelés alatt álló egyén járadékának felét kell kifizetni.

(2) Arra az időre, amelyre a járadékot az intézet kiutalta, családi segélyt fizetni nem kell.

(3) Ha a gyógyintézeti ápolás a hónap első felében szűnik meg, a járadék a hónap második felére teljes összegben fizetendő; ha a gyógyintézeti ápolás a hó második felében szűnik meg, a járadék a következő hó elsejével jár.

(4) Az e törvénnyel szabályozott biztosítással kapcsolatban elrendelt egészségvédő és gyógyító eljárás tartama alatt gyógyító intézetbe utalt és felvett biztosítottnak, vagy járadékosnak táppénz nem jár.

94. §. (1) A gyógyintézetbe utalt és felvett biztosítottnak vagy járadékosnak odautazási, illetőleg beszállítási és hazautazási költsége a beutalást elrendelő intézetet terheli. Kivételesen és orvosilag alaposan indokolt esetben az üdülés céljából tett és az illetékes intézet által előzetesen engedélyezett út költségeit az intézet megtéríti, ha a kérelmező hitelt érdemlő módon igazolja az út tényleges megtételét.

(2) A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter felhatalmazást kap, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg, rendelettel szabályozhassa a jelen törvény alapján biztosított, illetőleg járadékot

élvező egyéneknek a gyógyító eljárással járó utazásai okozta vasúti költségek megtérítésének módját.

95. §. A 88. §. alapján alkalmazott gyógyító eljárás során az intézet által fenntartott gyógyintézetben elhalt egyén temetésével járó költségek a beutalást elrendelő intézetet terhelik.

96. §. (1) Ha a gyógyító eljárást alkalmazó gyógyintézet állami vagy közkórház, vagy állami klinika, az ápolási költség az intézetet a legalsó osztály szerint terheli.

(2) Az előbbi bekezdésben megállapított szabályt kell a nyilvánossági jelleggel felruházott kórházakban nyert ápolásra is alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy a legalsó osztály helyett az államkincstár terhére nyújtott ápolás fejében felszámítható költséget kell érteni.

97. §. (1) A magánkórházi és a magángyógyintézeti ápolás költsége az intézeteket csak beutalás esetében és csak az intézet és a kórház (gyógyintézet) között előzetesen kötött egyezséggel megállapított mértékben terheli.

(2) A kórház (klinika, magánkórház, magángyógyintézet stb.) az ápolási költségen felül a biztosító intézettől, a gyógykezelt egyéntől vagy hozzátartozóitól egyéb díjazást vagy megtérítést nem követelhet és nem fogadhat el.

(3) Ha a gyógyintézeti (kórházi, klinikai, magánkórházi, üdülő, szanatórium stb.) ápolást nem az intézet rendelte el, az ápolási díj megtérítésére azt kötelezni nem lehet.

98. §. (1) Az 1927: XXI. t.-c. rendelkezései alapján működő betegségi és baleseti biztosítási ág és az e törvénnyel szabályozott biztosítási ág a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter előzetes jóváhagyásával közös gyógyintézményeket is létesíthet.

(2) A közös gyógyintézmények létesítésével és fenntartásával járó költségek elszámolása tekintetében az intézet alapszabálya intézkedik.

(3) Ha az e törvény alapján lefolytatott gyógyeljárást a betegségi vagy a baleseti biztosítás vagyona-ból létesített egészségügyi intézmény (munkaskórház, munkásszanatórium stb.) alkalmazza, az ápolási költséget az e törvénnyel létesített biztosítási ágnak a betegségi, illetőleg baleseti biztosítási ág javára meg kell térítenie.

99. §. (1) Az e törvény rendelkezései alapján biztosításra kötelezett, tizenhét évnél fiatalabb egyének, a biztosítási viszonyba való belépésüktől számított első

éven belül az intézet által szervezett képességvizsgálatnak kétszer kötelesek magukat alávetni.

(₃) Az előbbi bekezdés értelmében képességvizsgálatra kötelezettek munkaadói kötelesek utasítani az illetőket, hogy e szakaszban megállapított kötelezettségüknek eleget tegyenek. A munkavállalónak az e szakaszba ütköző magatartásáért munkaadója felelős (189. §.).

(₃) A korai megrokkulás megelőzését célzó képességvizsgálatot a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel szabályozza és az e szakasz első bekezdésében megállapított kötelezettséget egyes meghatározott városokra és községekre korlátozhatja.

100. §. Az intézet házassági orvosi tanácsadót szervez, melynek igénybevétele a biztosítottak és családtagjaik önkéntes elhatározásától függ.

IX. Fejezet. A biztosítás szervezete.

101. §. Az e törvénnyel szabályozott öregségi, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítást a következő intézetek látják el:

1. az Országos Munkásbiztosító Intézet, amelynek neve e törvény hatálybalépésével Országos Társadalombiztosító Intézetre változik,

2. a Budapesti Kereskedelmi Betegségi biztosító Intézet, amelynek neve e törvény hatálybalépésével Magánalkalmazottak Biztosító Intézetére változik.

Lásd a 3960/1928. eln. N. M. M. sz. rendelet 1. és 10. §§-ait.

102. §. (₁) Az 1927: XXI. t.-c. 94. §-ában megjelölteken felül az Országos Társadalombiztosító Intézet tagjai azok az öregség és rokkantság esetére biztosításra kötelezett egyének, akik nem tagjai a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének.

(₂) Az Országos Társadalombiztosító Intézet tagjai mindazok a munkaadók is, akik ennek az intézetnek öregség és rokkantság esetére biztosításra kötelezett tagjait foglalkoztatják.

103. §. (₁) Az Országos Társadalombiztosító Intézetnek az e törvénnyel szervezett biztosításban eljáró önkormányzati szervei a következők:

1. a közgyűlés,
2. az igazgatóság,
3. az elnökség,
4. a járadékmegállapító bizottság,
5. az alapokat ellenőrző bizottság és
6. a kerületi pénztári választmányok (1927: XXI.

t.-c. 98. §.).

(₂) Esetleges önkormányzati szervek: az önkéntes biztosítással kapcsolatos választmány és bizottságok. (111. §.).

• **104. §.** (₁) Az 1927: XXI. t.-c. 100. §-ában felsorolt tárgyakon felül a közgyűlés hatáskörébe tartozik:

1. az egészségvédő és gyógyító eljárás rendtartásának (144. §.) megalkotása és módosítása,
2. a különböző társadalombiztosítási ágak kölcsönös viszonyának szabályozása,
3. a járadékmegállapító bizottságnak és
4. az alapokat ellenőrző bizottságnak megválasztása.

(₂) Az előbbi bekezdés 1. és 2. pontjában felsorolt ügyekben hozott határozatok érvényességéhez a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter jóváhagyása szükséges.

(₃) Az e szakasz második bekezdésében említett ügyekben rendkívüli sürgősség esetében kivételesen az igazgatóság határoz.

(₄) Az igazgatóság az előbbi bekezdés alapján hozott határozatait utólagos jóváhagyás végett a közgyűlésnek bemutatni köteles. A közgyűlés az igazgatóság határozatait — harmadik személyek sérelme nélkül — a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter jóváhagyásával módosíthatja.

105. §. (₁) Az 1927: XXI. t.-c. 102. §-ában felsorolt ügyeken felül az igazgatóság hatáskörébe tartozik:

1. az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítás igazgatási és gyógyító eljárási alapjai felhasználásának megállapítása,

2. az intézeti járuléktartalékalapok gyümölcsöző elhelyezésének megállapítása a 133. §-ban megállapított korlátokon belül,

3. a tömeges korai megrokkulás megelőzése céljából szükséges népegészségvédő eljárások bevezetése; hatáskörébe tartozik továbbá:

4. az öregség és rokkantság esetére való biztosítási kötelezettség, továbbá az önkéntes biztosításra és az önkéntes továbbfizetéssel való biztosításra vonatkozó jogosultság tárgyában,

5. az e törvénnyel szervezett biztosítási ág körében felmerült helyszíni eljárás (141. §.) költségeinek megtérítése tárgyában,

6. a korai megrokkulás megelőzése és a bekövetkezett ideiglenes rokkantság megszüntetése céljából előírt gyógyító eljárások elrendelése és lefolytatása

tekintetében kelt intézkedések ellen irányuló felszólamlások felett határozathozatal.

(2) Az e szakasz első bekezdésének 1—3. pontjaiban felsorolt ügyekben hozott határozatok érvényességéhez a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter jóváhagyása szükséges.

(3) Az e szakasz első bekezdésének 4—6. pontjaiban megjelölt esetekben az intézet nevében az igazgatóság a bírói jogorvoslat fenntartásával (1921:XXXI. t.-c.) végérvényesen határoz.

106. §. (1) A járadékmegállapító bizottság tagjait és póttagjait a közgyűlésnek öregségi és rokkantsági biztosításra kötelezett és munkaadó tagjai saját kebelükből, külön-külön, egyenlő számban, titkos szavazással és az arányos képviselőt elve szerint választják.

(2) A járadékmegállapító bizottság tagjainak számát az intézet alapszabálya állapítja meg.

(3) A járadékmegállapító bizottságnak tagja csak az lehet, aki nem tagja az intézet igazgatóságának.

(4) A járadékmegállapító bizottság működésének rendjét és tárgyalási módját az intézet alapszabálya állapítja meg.

(5) A járadékmegállapító bizottság kizárólag a járadékokról és a végkielégítésekről határoz.

107. §. (1) Az alapokat ellenőrző bizottság tagjait és póttagjait az alapszabályban meghatározott számban a közgyűlésnek e törvénnyel biztosításra kötelezett és munkaadótagjai saját kebelükből külön-külön, egyenlő számban titkos szavazással és az arányos képviselőt elve szerint választják.

(2) Az ellenőrzőbizottságnak tagja csak az lehet, aki nem tagja az intézet igazgatóságának.

(3) Az alapokat ellenőrző bizottság működésének rendjét és tárgyalási módját az intézet alapszabálya állapítja meg.

(4) Az e törvény alapján működő bizottságokban a szavazásban a biztosításra kötelezetteknek és a munkaadóknak képviselői csak egyenlő számban vehetnek részt, ha az erre irányuló indítványt akár az egyik, akár a másik érdekelttség, jelenlevő képviselőinek kétharmad többségével hozott határozata alapján, a szavazás megkezdéséig előterjeszti. Ebben az esetben sorshuzás állapítja meg, hogy a szavazás gyakorlásából kit kell kizárni.

(5) A kerületi választmány hatásköre tekintetében az 1927: XXI. t.-c. 107. §-át kell megfelelően alkalmazni.

108. §. A betegségi és a baleseti kötelező biztosításról szóló 1927: XXI. t.-c. 110., 111. és 112. §-ainak rendelkezései a járadékmegállapító (106. §.) és az alapokat ellenőrző (107. §.) bizottságok választott tagjaira is vonatkoznak.

109. §. (1) A Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének tagjai, az 1927: XXI. t.-c. 180. §-ában megjelölt biztosításra kötelezettek felül, az e törvény 4. §-ában megjelölt összes munkavállalók és munkaadók.

(2) Az Országos Társadalombiztosító Intézet szervezetére vonatkozó rendelkezéseket a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetére megfelelően alkalmazni kell. Az eltéréseket a törvény által vont korlátok között, ennek az intézetnek alapszabálya állapítja meg.

110. §. (1) Az e törvény rendelkezései alapján önkéntesen és önkéntes továbbfizetéssel biztosítottak kültagjai az Országos Társadalombiztosító Intézetnek, illetve a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének.

(2) Önkéntes továbbfizetéssel biztosítani csak annál az intézetnél lehet, amelynél a biztosított utóljára volt biztosításra kötelezett tag.

111. §. (1) Ha az előbbi szakaszban megjelölt kültagok száma legalább 10.000, titkos szavazással az alapszabályban megállapított számú, de legfeljebb 30 tagból álló választmányt választanak.

(2) A választmány feladata: az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló önkéntes biztosítás járuléktartalékalapját ellenőrző bizottság tagjainak és póttagjainak, továbbá az önkéntes biztosítottak járadékmegállapító bizottsága tagjainak és póttagjainak titkos szavazással való megválasztása.

(3) A választmány és az általa választandó másik két bizottság választásának módját, működési és tárgyalási rendjét az intézet alapszabálya állapítja meg. Ugyancsak az alapszabály határozza meg a megjelölt bizottságok tagjainak számát.

(4) Mindaddig, amíg az intézet kültagjainak száma 10.000-nél alacsonyabb, az e szakasz második bekezdésében megjelölt bizottságok helyett a járadékmegállapító bizottság (106. §.), illetőleg az alapokat ellenőrző bizottság (107. §.) jár el.

112. §. (1) Az intézet elnöke az e törvény alapján működő minden önkormányzati szervnek (103. és 111. §.) elnöke. Érvényes határozatokat az önkormányzati szervek csak az elnöknek vagy helyettesének elnöklése alatt hozhatnak.

(₂) Az elnöknek vagy helyettesének jogkörére és felelősségére az e törvénnyel szabályozott biztosításban is az 1927: XXI. t.-c. 113. §-ának hetedik, nyolcadik és kilencedik bekezdésében foglalt rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

113. §. Az e törvény hatálya alatt működő intézetek (101. §.) a gyógyító eljárás tökéletesítése és a tömeges korai megrokkánások megelőzése céljából közös intézményeket létesíthetnek és az orvosokkal, gyógyszerértárosokkal, gyógyintézetekkel és gyógyfürdőekkel, úgyszintén a dologi szükségletek beszerzése céljából lehetőleg közösen szerződnek.

X. Fejezet. Eljárás.

a) A bejelentési kötelezettség.

114. §. A munkaadó e törvény rendelkezései alapján biztosításra kötelezett minden egyént, akit vállalatában, üzemében, hivatalában, foglalkozásában vagy háztartásában foglalkoztat, a munka megkezdésének időpontjától számított nyolc napon belül, az erre vonatkozó szabályok szerint, az alább megjelölt intézetnél, illetőleg pénztárnál bejelenteni köteles még pedig azokat az öregségi és rokkantsági biztosításra kötelezett munkavállalókat:

1. akik nem tartoznak a jelen törvény 4. §-ában megjelölt munkavállalói csoportba, az Országos Társadalombiztosító Intézet illetékes kerületi pénztáránál (1927: XXI. t.-c. 94. §-ának harmadik bekezdése), illetőleg a vállalati pénztárnál, vagy a bánya társ-pénztárnál,

2. akik e törvény 4. §-ában megjelölt munkavállalói csoportba tartoznak és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének az 1927: XXI. t.-c. 180. §-a alapján a betegségi biztosításra vonatkozólag megállapított illetékességi területén munkaviszonyban állanak, a Magánalkalmazottak Biztosító Intézeténél, végül

3. akik e törvény 4. §-ában megjelölt munkavállalói csoportba tartoznak és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének a betegségi biztosítással kapcsolatban megállapított illetékességi területén (1927: XXI. t.-c. 180. §.) kívül munkaviszonyban állanak, az Országos Társadalombiztosító Intézet illetékes kerületi pénztáránál (1927: XXI. t.-c. 94. §.) vagy a vállalati, illetőleg bányatárs-pénztárnál.

115. §. (1) Ha a betegségi biztosításra és az e törvénnyel szabályozott biztosításra kötelezett munkavállaló mindkét társadalombiztosítási ágazattal kap-

csolatban tagja az Országos Társadalombiztosító Intézetnek vagy a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének, a munkaadó az 1927: XXI. t.-c. 129. §-ával elrendelt és az e törvény 114. §-ában megállapított bejelentési kötelezettségeinek ugyanegy bejelentéssel köteles eleget tenni.

(₂) Kivétel e szabály alól az az eset, ha az öregségi és rokkantsági biztosítási kötelezettség alá eső egyén betegségi biztosítását az 1927: XXI. t.-c. 93. §-a első bekezdésének 1—5., illetőleg 7. pontjában felsorolt valamely különálló betegségi biztosító intézet teljesíti, ilyen esetben a munkaadó az e törvénnyel szabályozott biztosítás céljára szolgáló bejelentést a betegségi biztosítással összefüggő bejelentéstől függetlenül, a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendeletével megállapított módon, külön köteles teljesíteni.

(₃) Ha a munkaadó bejelentése az előírt szabályoknak nem felel meg, a bejelentés meg nem történnék minősül és maga után vonja mindazokat a büntető következményeket, amelyek a bejelentési kötelezettség elmulasztásával járnak.

116. §. (1) A munkaadó köteles a biztosításra kötelezett egyén személyi adataiban, valamint az alkalmazás minőségében és a javadalmazás összegében beállott minden változást, amely az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítást érinti, a változástól számított nyolc napon belül a 114. §-ban megállapított intézetnél, illetőleg pénztárnál bejelenteni. Ugyanott köteles a munkaadó bejelenteni a nevében vagy cégében, a vállalat, az üzem, a hivatal, a foglalkozás vagy a háztartás elhelyezésében (átköltözés), végül a munkaadó személyében történt minden változást.

(₂) A munkaadó személyében bekövetkezett minden változás bejelentésére az új munkaadó köteles.

(₃) A munkaadók a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendeletével megállapított módon kötelesek bérjegyzékeket vezetni.

(4) A bérjegyzékekre az 1927: XXI. t.-c. 135. §-ának rendelkezéseit kell alkalmazni.

117. §. (1) Az a munkaadó, aki a vállalatában, üzemében vagy hivatalában foglalkoztatott, öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosításra kötelezett egyént a szabályszerű határidőn belül nem jelenti be, a munka megkezdésének időpontjától a munkaviszony megszűnéséig járó, öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló bizto-

sítási járulékot utólag köteles az intézetnek megfizetni. Ebben az esetben a bejelentés tényleges megtörténtéig terjedő időre a munkaadó a járulék felét a biztosításra kötelezett egyén javadalmazásából nem vonhatja le.

(2) Ha a járadékra való igényjogosultság megállapítása után jut az intézet tudomására, hogy a munkaadó bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, az intézet arra az időre, melyre a bejelentési kötelezettség elmulasztása folytán járulékot nem rótt ki, a járulékot utólag kirója.

118. §. Ha a munkaadó az e törvénnyel szabályozott biztosításra kötelezettnek javadalmazását a valóságosnál alacsonyabb összegben jelenti be, vagy ha a javadalmazás összegében beállott emelkedés bejelentését elkésztetten teljesíti vagy elmulasztja, a járulékkülönbözetest, a munkavállaló javadalmazásából való levonás joga nélkül, megfizetni és a mulasztásának megállapításával járó eljárási költségeket az intézetnek megtéríteni köteles.

119. §. (1) Ha a munkaadó az öregségi és rokkantsági biztosításra kötelezettnek javadalmazását a valóságosnál nagyobb összegben jelenti be, vagy ha a javadalmazás összegében beállott csökkenés bejelentését elkésztetten teljesíti vagy elmulasztja, az intézet az öregségi és rokkantsági biztosítási járulékot a valóságos javadalmazás bejelentéséig a bejelentett magasabb javadalmazás alapján szedi, a munkaadó azonban csak a valóságos javadalmazás alapján számított járulék felét vonhatja le a biztosított javadalmazásából. Ezenfelül a munkaadó megtéríteni köteles a netán felmerült eljárási költséget is. A járadék megállapításánál csak a valóságos javadalmazás alapján fizetett járulékot lehet figyelembe venni.

(2) Ha valaki olyan egyént jelent be, akit nem foglalkoztat, vagy ha a munkaadó azt a munkavállalóját, aki nem esik öregségi és rokkantsági biztosítási kötelezettség alá, a valóságnak meg nem felelő adatok feltüntetésével biztosításra köteleztként bejelenti, a bejelentés alapján a járulékot teljes összegben és anélkül, hogy az összeg felét levonhatná, megfizetni tartozik mindaddig, amíg a bejelentés jogtalanságát az intézet meg nem állapítja. Ezenfelül meg kell térítenie a netán felmerült eljárási költségeket is.

120. §. (1) A munkaviszony megszűnésének bejelentésére a 114. és 115. §. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(2) Ha a munkaadó az öregségi és rokkantsági

biztosításra kötelezett munkaviszonyának megszűnését a szabályszerű határidő alatt bejelenteni elmulasztja, köteles a járulékot a bejelentés megtörténteig vagy addig, amíg az intézet a munkaviszony megszűnését más módon meg nem állapítja, az intézetnek megfizetni anélkül, hogy a járulék felét a biztosított javadalmazásából levonhatná. Köteles ezenfelül megfizetni a netáni eljárási költséget is. A munkaviszony tényleges megszűnését követő időre fizetett járulékokat a járadék megállapításánál figyelmen kívül kell hagyni.

121. §. (1) A bejelentési jegyzékkel teljesített utólagos bejelentésre vonatkozólag az 1927: XXI. t.-c. 131. §-ának rendelkezései nyerne alkalmazást.

(2) A háztartási alkalmazottak bejelentésére a hivatkozott törvénycikk 132. §-a első bekezdésének rendelkezése irányadó.

(3) Ha a háztartási alkalmazott nem költözik a munkaadójához, vagy ha munkaviszonya megszűnik anélkül, hogy volt munkaadójától elköltöznék, a bejelentést az 1927: XXI. t.-c. 132. §-a első bekezdésében megjelölt városokban és községekben is az idézett törvénynek 129. és 130. §-ában meghatározott módon kell teljesíteni.

(4) A munkaadónak a bejelentések teljesítésére jogosított alkalmazottja vagy megbízottja mulasztásáért való felelőssége tekintetében az 1927: XXI. t.-c. 133. §-ának első bekezdése, a bejelentési kötelezettséggel kapcsolatban elkövetett szabálytalanság és mulasztás alapján a munkaadót terhelő költségmegtérítés késedelmes fizetésére vonatkozólag pedig az idézett törvény 133. §-ának második bekezdése nyer alkalmazást.

122. §. Az öregség és rokkantság esetére szóló biztosításra kötelezettek és az önkéntesen, valamint önkéntes továbbfizetéssel biztosítottak bejelentésére vonatkozó szabályokat a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel állapítja meg, amelyben az e törvény 114—121. §-ai rendelkezései alól kivételeket tehet és az idézett szakaszok rendelkezéseit is módosíthatja.

123. §. A munkaadók bejelentési kötelezettségének teljesítésének ellenőrzésére az 1927: XXI. t.-c. 135. §-ának rendelkezései, a munkaadó bejelentésének helyszíni eljárással való pótlására vonatkozólag pedig az idézett törvénycikk 136. §-ának rendelkezései nyerne alkalmazást az e törvénnyel szervezett biztosításban is.

124. §. (1) Az Országos Társadalombiztosító Intézet kerületi és vállalati pénztárai, valamint a bányatársaspénztárak a 114—121. §-ok alapján tudomásukra jutott és az e törvénnyel szabályozott biztosítás szempontjából nyilvántartást igénylő adatokat, az alapszabályban meghatározott módon és időben az intézet központjának megküldeni kötelesek.

(2) Az e törvény 114. §-a 3. pontjában foglalt rendelkezés értelmében az Országos Társadalombiztosító Intézet illetékes kerületi pénztáránál (1927: XXI. t.-c. 94. §.), továbbá vállalati pénztáránál, valamint a bányatársaspénztáraknál teljesített bejelentéseket, a kerületi pénztárak az Országos Társadalombiztosító Intézet alapszabályában meghatározott módon és határidőben közvetlenül a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetéhez kötelesek beszolgáltatni.

b) *A járulékok kezelése.*

125. §. (1) Az 1927: XXI. t.-c. rendelkezései alapján betegségi és az e törvény értelmében öregségi és rokkantsági biztosításra kötelezett egyének után fizetendő biztosítási járulékokat, a 115. §-ban említett kivételektől eltekintve, a betegségi biztosítási járulékokkal együtt, mint társadalombiztosítási járulékokat kell kíróni és beszedni.

(2) Az öregségi és rokkantsági biztosítási járulékok kirovására az az intézet, illetőleg az a kerületi, vállalati, vagy bányatársaspénztár illetékes, amelynél a 114. §. értelmében a munkavállalót munkaadója bejelenteni köteles.

126. §. (1) Az Országos Társadalombiztosító Intézet a helyi szerveknél befolyt bevételekkel közvetlenül rendelkezik.

(2) Az intézet vállalati pénztárai az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló biztosítás járulékaival nem rendelkezhetnek.

127. §. Az Országos Társadalombiztosító Intézet központjánál és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézeténél e törvény hatálybalépésének napján a következő alapokat kell létesíteni:

1. az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló biztosítás igazgatási alapját,

2. az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló biztosítás egészségvédő és gyógyító eljárási alapját,

3. az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság

esetére szóló kötelező biztosítás járuléktartalékalapját és

4. az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló önkéntes biztosítás járuléktartalékalapját.

128. §. Az intézet (101. §.) a hozzá közvetlenül és a kerületi, vállalati, illetőleg bányatárspénztárak útján közvetve befolyt öregségi és rokkantsági biztosítási járulékokat az alább meghatározott módon köteles felosztani:

1. a járulékok 4%-át az intézetnek öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló biztosítás igazgatási alapja javára,

2. a járulékok 6%-át az intézetnek öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló biztosítás egészségvédő és gyógyító eljárási alapja javára,

3. a járulékok további 90%-át pedig az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló kötelező biztosítás járuléktartalékalapjának vagy az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló önkéntes biztosítás járuléktartalékalapjának javára aszerint, amint a járulékokat a biztosításra kötelezettek, vagy az önkéntesen biztosítottak és önkéntes továbbfizetéssel biztosítottak után rótták le, illetőleg — önkéntes biztosítás esetében — fizették be.

129. §. (.) Ha a 4. §-ban megjelölt munkavállalói csoportba tartozó munkavállaló olyan biztosítási kötelezettséggel járó munkát vállal, amelynek főfoglalkozásként való teljesítésével megszűnik a 4. §-ban meghatározott munkavállalói csoport tagja lenni, az előbbi foglalkozása alapján utána lerótt összes járulékokat kamatos kamatokkal együtt a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló kötelező biztosítás járuléktartalékalapjából az Országos Társadalombiztosító Intézet öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló kötelező biztosítási járuléktartalékalapjába kell átutalni.

(.) Ha az a munkavállaló, aki nem tartozott a 4. §-ban megjelölt munkavállalói csoportba, olyan biztosítási kötelezettséggel járó munkát vállal, amelynek főfoglalkozásként való végzésével a 4. §-ban meghatározott munkavállalói csoport tagjává válik, az előbbi foglalkozása alapján utána lerótt összes járulékokat kamatos kamatokkal együtt az Országos Társadalombiztosító Intézet öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló kötelező biztosítás járuléktartalékalapjából a Magánalkalmazottak Biztosító Inté-

zetének öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló kötelező biztosítás járuléktartalékalapjába kell átutalni.

(₃) Ha a biztosításra kötelezett biztosítását önkéntes továbbfizetéssel folytatja, vagy belőle önkéntes biztosított (15. és 17. §.) válik, kötelező biztosítása folyamán javára egybegyűlt biztosítási járuléktartalékot (díjtartalékot) az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló kötelező biztosítás járuléktartalékalapjából az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló önkéntes biztosítás járuléktartalékalapjába kell átutalni. Ezzel ellenkező irányban érvényesülő eljárást kell az intézetnek hivatalból lefolytatni akkor, ha az önkéntes biztosított, aki biztosítását önként továbbfizetéssel folytatja, a biztosítási kötelezettség hatálya alá jut.

(₄) A kamatláb magasságát, amelyet a járulékok átutalásakor a kamatos kamatok számításánál alkalmazni kell, a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

130. §. (₁) A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel állapítja meg, hogy a járulékokat a biztosítás szolgáltatásaira való igény megállapításánál minő arányban kell beszámítani azokban az esetekben, amikor ugyanazon biztosított után a biztosítási viszony tartama alatt váltakozva egyfelől a 4. §-ban megjelölt, másfelől egyéb biztosítottakra vonatkozólag megállapított öregségi és rokkantsági biztosítási járulékokat róttak le.

(₂) Ebben az esetben a járadékigény megállapításánál az irányadó, hogy a biztosított után, mint a 4. §-ban megjelölt munkavállalói csoportba tartozás, vagy abba nem tartozás alapján róttak-e le több járulékot. Ha a két csoportban lerótt járulékok összege egyenlő, a 4. §-ban megjelölt munkavállalók javára szóló rendelkezéseket kell érvényesíteni.

131. §. Ha az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítás igazgatási költségei nem érik el az évi járulékjövedelem 4%-át, a megtakarított összeg az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítás igazgatási alapját növeli.

132. §. Az e törvény rendelkezései alapján fizetett biztosítási járulékok nem fordíthatók más célokra, mint az e törvényben megállapított szolgáltatások nyújtására, a tömeges és egyéni korai megrokkanas megelőzésére és az ideiglenes rokkantság megszüntetésére irányuló egészségvédő és gyógyító eljárásra,

gyógyintézmények létesítésére és az igazgatás költségeinek fedezésére.

133. §. (1) Az intézeti járuléktartalékalapok (127. §. 3. és 4. pontja) vagyona csak a következő értékekbe helyezhető el:

1. magyar államadóssági kötvényekbe;
2. olyan meghatározott kamatozású értékpapírokba, amelyek gyámoltak és gondnokoltak (1885: VI. t.-c. 13. §.) pénzeinek elhelyezésére alkalmasak;
3. az intézet tulajdonában lévő, kellő jövedelmet hajtó tehermentes bérházakba, munkás- és tisztviselőházakba, úgyszintén e törvény rendelkezései alapján járadékot élvező egyének ellátásos elhelyezésére alkalmas épületekbe (gyógyintézetekbe, szanatóriumokba, stb.), végül ilyen házak építési céljaira folyósított, telekkönyvileg első helyen bekebelezett kamatozó jelzálogkölcsonőkbé.

(2) Az előbbi bekezdés 3. pontjában meghatározott módon — a m. kir. pénzügyminiszter esetenkénti hozzájárulásával — az intézeti járuléktartalékalapok vagyonának legfeljebb 30%-a helyezhető el.

(3) A folyó biztosítási kötelezettségek zavartalan teljesítésére szükséges összegek a m. kir. postatakarékpénztárnál, a Pénzügyintézeti Központnál és ennek tagjainál a m. kir. pénzügyminiszter hozzájárulásával és általa megállapított módokatok mellett betétkönyvre, pénztári jegyre vagy folyószámlán helyezhetők el.

134. §. (1) A járuléktartalékok vagyonának gyümölcöző elhelyezésénél is külön kell választani az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló kötelező biztosítás járuléktartalékalapját az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló önkéntes biztosítás járuléktartalékalapjától.

(2) Az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítás járuléktartalékalapjainak tökéit más biztosítási ágazat működésével járó hiányok pótlására fordítani nem szabad.

(3) Az egyik járuléktartalékalap tökéit a másik járuléktartalékalap esetleges költségvetési hiányának pótlására fordítani nem szabad.

C) Igénymegállapítás.

135. §. (1) Öregségi, rokkantsági és özvegyi járadékra vonatkozó igényét az igényjogosult, illetőleg törvényes képviselője vagy maga vagy igazolt meghatalmazottja útján az intézetnél, illetőleg az illeté-

kes kerületi pénztárnál szóban vagy írásban előterjesztett kérelemmel érvényesítheti.

(₂) Az árvajáradékra vonatkozó igényt az intézetnél, illetőleg annak illetékes kerületi pénztáránál előterjesztheti:

a) a közvetlenül érdekelt, korára való tekintet nélkül,

b) életben maradt szülője, mostoha szülője, nagyszülője és testvére,

c) törvényes képviselője,

d) gyámhatósága,

e) bármelyik községi orvos, körorvos, városi tisztiorvos, a Magyar Vöröskereszt Egylet vagy az Országos Stefánia Szövetség által alkalmazott védőnő,

f) bármely m. kir. állami vagy önkormányzati hatóság.

(₃) Az árvajáradékra vonatkozó igényt hivatalból is meg lehet állapítani.

136. §. (₁) Tekintet nélkül arra, hogy az e törvény rendelkezései alapján nyújtható szolgáltatásokra való igényt ki jelentette be, a közvetlenül érdekelt köteles az igényjogosultságának és a járadékösszeg megállapításához szükséges adatokat az intézet rendelkezésére bocsátani és magát az elrendelt orvosi vizsgálatnak vagy gyógyintézeti megfigyelésnek alávetni.

(₂) Az előbbi bekezdés rendelkezésének megszegése a járadékmegállapító eljárás felfüggesztését vonhatja maga után.

(₃) A felfüggesztés tartamára járadékot az eljárás újabb megindítása esetében sem lehet megállapítani.

137. §. Ha a járadékmegállapító eljárás megindítása után a járadékigény elbírálása vagy a járadékban részesülő egyén járadékának megvonása tárgyában való határozathozatal céljából orvosi vizsgálat vagy kórházi megfigyelés szükséges, az igazolt utazási költséget és javadalmazásbeli veszteséget meg kell téríteni. A megtérítés módját és mértékét az intézet alapszabálya állapítja meg.

138. §. Ha a járadékra való igényjogosultság a rokkantság megállapításától függ, a rokkantság kérdésében legalább három intézeti orvostól álló bizottság mond véleményt.

139. §. (₁) A járadékra való igényjogosultság tekintetében a járadékmegállapító bizottság határoz és ha az igényt megállapítja, egyben meghatározza a járadék összegét, kezdetét s annak esetleges tartá-

mát. A járadékmegállapító bizottság a bírói jogorvoslat fenntartásával határoz.

(2) A járadékmegállapító bizottságnak a járadékigényre vonatkozó határozata ellen a fél az annak kézbesítésétől számított három hónap alatt a munkásbiztosítási bírósághoz fellebbezhet. A fellebbezéssel törvényes határidőben meg nem támadott határozat jogerőre melkedik. A jogerős határozat ellen újrafelvételnek van helye. Az újrafelvételre a közigazgatási eljárásnak a vitás ügyekben követendő szabályait kell megfelelően alkalmazni.

140. §. (1) Ha az előterjesztett igény öregségi járadékra az e törvény 4. §-ában megjelölt munkavállaló csoportba tartozó elhalt biztosított özvegyének járadékára vagy árvajáradékra irányul, az intézet a bejelentés vétele után haladéktalanul hivatalból állapítja meg a szolgáltatásra igényt tartó egyénnek személyi körülményeit és azt, hogy a szolgáltatásra való igény nem évült-e el.

(2) A személyi körülmények elbírálásáról szóló véleményes jelentést az intézetnek illetékes járadék-megállapító bizottsága elé kell terjeszteni, amely a váromány épségének, a várakozási idő betöltésének és a befizetett járulékok értékének megvizsgálása után a bírói jogorvoslat fenntartásával (1921: XXXI. t.-c.) végérvényesen határoz.

141. §. Az intézet felhívására a munkaadó a szolgáltatás megállapítására vonatkozó adatokat (116. §. harmadik és negyedik bekezdés) a felhívás vételétől számított nyolc napon belül köteles az intézetnek bejelenteni. Ennek elmulasztása esetében az intézet a szükséges adatokat, a mulasztást elkövető munkaadó terhére, a helyszínen szerezheti be.

142. §. (1) Ha a rokkantsági járadékra vagy rokkantság címén özvegyi járadékra való igényjogosultságot jogerősen megállapították, az első szolgáltatás folyósításának időpontjától számított két év után, de négy éven belül, ideiglenesnek minősített rokkantság esetében egy év után, de két éven belül a járadék-megállapító eljárást hivatalból ismét le kell folytatni.

(2) Ha a másodszori járadék-megállapító eljárás alapján a járadék-megállapító bizottság határozata, illetőleg a jogerős bírói ítélet a járadékra való igényjogosultságot újra megállapítja, attól számított öt — ideiglenes rokkantság esetében három — éven belül újabb eljárást lefolytatni nem szabad.

(3) E szakasz első és második bekezdésében foglalt rendelkezések ellenére az új járadék-megállapító

eljárás bármikor lefolytatható, ha olyan körülmények jutnak az intézet tudomására, amelyek valódiságuk esetében a járadékot megállapító határozat megváltoztatására jogalapot nyújthatnak.

143. §. Öregségi vagy nem rokkantság címén járó özvegyi járadék és árvajáradék tekintetében a járadékmegállapító eljárás megismételhető, ha az első eljárás kimenetele az igénylőre kedvezőtlen volt, vagy ha oly mozzanatok jutnak az intézet tudomására, amelyek valódiságuk esetében a járadékot megállapító határozat megváltoztatására jogalapot nyújthatnak.

144. §. (1) Az Országos Társadalombiztosító Intézet és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítás ügyvitelét az e törvény, az ennek alapján kibocsátott rendeletek és az alapszabály rendelkezései által vont korlátok figyelembevételével, ügyviteli szabályzatával (1927: XXI. t.-c. 102. §-a második bekezdésének 1. pontja) állapítja meg.

(2) Az egészségvédő és gyógyító eljárás alkalmazásánál követendő eljárást a vonatkozó rendtartás (180. §.) szabályozza.

XI. Fejezet. Az elismert vállalati nyugdíjpénztárak.

Ezen fejezetben foglalt rendelkezések végrehajtása tárgyában a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter 6002/1928. eln. sz. rendelete intézkedik.

145. §. (1) Az a vállalat, amely 1928. évi január hó elsején tényleg fennálló és a törvény hatálybalépésekor is még működő, legalább negyven — pénzintézeteknél huszonöt — tagot számláló nyugdíjalapot, nyugdíjpénztárt vagy nyugdíjegyestületet (alábbiakban vállalati nyugdíjpénztárt) tartott fenn, e törvény hatálybalépésétől számított egy hónapon belül nyugdíjpénztárának szabályzatát alapszabályként való jóváhagyás végett a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszterhez köteles felterjeszteni, ha a nyugdíjpénztár tagjait e törvény 10. §-a alapján az e törvény szerint való biztosítási kötelezettség alól mentesíteni kívánja.

(2) A szabályzat jóváhagyásáig a nyugdíjpénztár a törvény hatálybalépésekor hatályos szabályzata alapján működik.

(3) A vállalati nyugdíjpénztár szabályának jóváhagyásáig, illetőleg a jóváhagyás megtagadásáig a vállalati nyugdíjpénztár tagjainak az e törvényben megállapított biztosítási kötelezettsége függőben marad. Amennyiben a m. kir. népjóléti és munkaügyi minisz-

ter az alapszabályt jóváhagyhatónak nem találja, erről a vállalatot az általa szükségesnek látott módosítások közlésével értesíti: Ha a vállalat az erről szóló leiratnak keltétől számított 30 napon belül a megfelelően módosított alapszabályt nem terjeszti fel, úgy tekintendő, hogy a vállalat nyugdíjpénztára tagjainak az e törvényen alapuló biztosítási kötelezettségük alól való mentesítését nem kérelmezte.

(.) Az e szakasz alapján jóváhagyott alapszabály alapján működő vállalati nyugdíjpénztár az öregség, rokkantság, özvegység és árvaság esetére szóló biztosítással kapcsolatban, mint elismert nyugdíjpénztár folytatja működését.

(5) Olyan nyugdíjpénztári szabályzatot, amelyet e törvény hatálybalépését követő hónap letelte után terjesztettek fel jóváhagyás végett, a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter csak akkor hagyhat jóvá, ha a vállalatnak saját tőkéje legalább kétmillió pengőt tesz ki és nyugdíjpénztára legalább 100 tagot számlál.

(6) Ha a vállalati nyugdíjpénztárt több vállalat együttesen tartja fenn, az ily közös nyugdíjpénztár elismerésének (145. §. 1.) feltétele az is, hogy az elismert nyugdíjpénztárt fenntartó vállalatok a törvény és alapszabályszerű kötelezettségeikért egyetemlegesen felelősek. Kivételnek azok a Pénzügyintézeti Központ kötelékébe tartozó pénzügyintézetek, melyek 1928. évi január hó 1-én tényleg fennálló és a törvény hatálybalépésekor is még működő nyugdíjpénztárat tartottak fenn, ha a törvény hatálybalépése napjáig a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter közvetlen és állandó ellenőrzése alá eső közös pénzügyintézeti nyugdíjpénztárat létesítenek. Ezt a nyugdíjpénztárat — mely elismert vállalati nyugdíjpénztárnak minősül és ennek következtében reája is vonatkoznak az e törvény 145—154. §§. rendelkezései — a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter engedélyezi, ha az a Pénzügyintézeti Központnál a m. kir. pénzügyminiszter és a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter által egyetértőleg megállapítandó összegű biztosítéki alapot létesít.

146. §. (.) Az elismert vállalati nyugdíjpénztár tagja csak az lehet, aki a pénztárt fenntartó vállalatnak, illetőleg vállalatoknak állandó havi vagy évi javadalmazásban részesülő alkalmazottja, akit e minőségben a vállalat az általa fenntartott nyugdíjpénztárba felvesz, továbbá az a nyugdíjpénztári tag, akit az elismert vállalati nyugdíjpénztárt fenntartó vállalat a nyugdíjpénztári tagságának kifejezett fenntartásával szolgálattételre más bel-, vagy külföldi vállalat-

hoz kiküld és erről a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszternek jelentést tesz.

(2) Az elismert vállalati nyugdíjpénztárt fenntartó vállalat, mint munkaadó legalább ugyanakkora pénzüsszeget, ugyanolyan időközökben köteles a pénztárba befizetni, mint amennyit a pénztár tagjai rendszeres időközökben a pénztár javára az alapszabályokban meghatározott járulékaik címén lerónak.

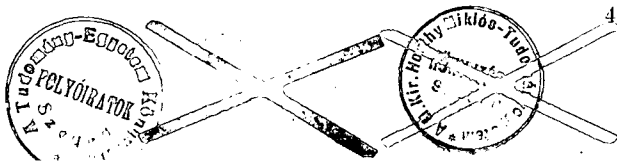
(3) Az elismert vállalati nyugdíjpénztár vagyonának gyümölcsöző elhelyezésénél, az elismert vállalati nyugdíjpénztár jóváhagyott (145. §.) alapszabályának idevonatkozó rendelkezését kell alkalmazni.

(4) Az elismert nyugdíjpénztár egészségvédő és gyógyító eljárás céljaira a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló biztosítás egészségvédő és gyógyító eljárás alapja javára havonta — a mentesítés (10. §. első bekezdés 11. pont) hiányában különben biztosításra kötelezett — tagjai által a pénztárt fenntartó vállalattól kapott havi javadalmazás összegének 0.3 %-át köteles befizetni. Ennek ellenében az elismert vállalati nyugdíjpénztárnak azok a tagjai is részülhetnek a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete által szervezett egészségvédő és gyógyító eljárásokban, akik különben, mint a 10. §. 11. pontja alapján a biztosítási kötelezettség alól mentes munkavállalók, az e törvénnyel szabályozott biztosítással kapcsolatban nem tagjai ennek az intézetnek.

(5) Az elismert nyugdíjpénztár által biztosított teljes nyugdíj az utolsó összjavadalmazásnak legalább is 50 %-a legyen. Az összjavadalmazásnak az évi 12.000 pengőnél magasabb része ennek a bekezdésnek alkalmazásánál nem jön figyelembe.

(6) Az elismert nyugdíjpénztár a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter felügyelete alatt, az általa jóváhagyott alapszabálya szerint működik. A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter által elismert nyugdíjpénztárak az 1923: VIII. t.-c. és az annak alapján kiadott 1923. évi 196. M. E. számú rendelet 36. §-ának hatálya alól kivételnek, ellenben az el nem ismert vállalati nyugdíjalapokra, nyugdíjpénztárakra és nyugdíjgyejesületekre (vállalati nyugdíjkiegészítő pénztárakra, a Magyar Hírlapírók Országos Nyugdíjintézetére) a hivatkozott rendelkezések továbbra is hatályban maradnak.

(7) Az alapszabály határozza meg, hogy minő időtartam alatt és milyen biztosítástechnikai eljárással fe-

dezi az elismert vállalati nyugdíjpénztár a nála biztosított nyugdíj szolgáltatásokat.

(₈) Az el nem ismert vállalati nyugdíjalapoknak, nyugdíjpénztáraknak, vagy nyugdíjegyesséleteknek (vállalati nyugdíjkiegészítő pénztáraknak) nyugdíj szolgáltatásaiba, továbbá a magánjogi jellegű szolgáltatási szerződésekben vállalt járadékszolgáltatásokba beszámítható az a szolgáltatás, melyre a vállalati nyugdíjkiegészítő pénztár nyugdíjasa vagy a magánjogi jellegű szolgáltatási szerződés alapján járadékra jogosult az e törvény alapján működő biztosító intézettel (101. §.) szemben jogosult. A beszámításnak csak akkor van helye, ha a vállalati nyugdíjkiegészítő pénztár szabályzata, vagy magánjogi jellegű szolgáltatási szerződés alapján nyújtott szolgáltatás összege legálább másfélszerese annak a szolgáltatásnak, melyre a volt biztosított az intézettel (101. §.) szemben jogosult.

(₉) A nyugdíjjárandóság fizetésére kötelezett munkaadó vagy külön jogi személy — figyelemmel a biztosító intézetnek (101. §.) fizetendő járulékokra, — jogosult megváltoztatni az el nem ismert vállalati nyugdíjalapok, nyugdíjpénztárak vagy nyugdíjegyesséletek, (vállalati) nyugdíjkiegészítő pénztárak javára a még e törvény hatálybalépése előtt megállapított járuléktételeket.

147. §. (1) Az elismert nyugdíjpénztár jogi személy, amely mint ilyen, jogokat szerezhet és kötelezettségeket vállalhat.

(₂) A munkaadó az elismert nyugdíjpénztár ügyviteléről saját közegeivel, saját költségén köteles gondoskodni és annak törvény-, illetőleg alapszabályszerű kezeléséért és működéséért saját vagyonával felelős.

(₃) Az elismert nyugdíjpénztár alapszabályai értelmében a pénztárt terhelő nyugdíjakért, az átutalási járuléktartalékok kiutalásáért (149. §.) és az állami felügyelet költségeinek megtérítéséért (151. §.) az elismert nyugdíjpénztárt fenntartó vállalatot készfizetői kezesség terheli. Csődeljárás esetében az e törvény 162. §-át kell alkalmazni.

148. §. (1) Ha az e törvény alapján biztosított valamely elismert vállalati nyugdíjpénztárnak tagjává válik és várománya ép az intézet (101. §.) a biztosítottnak biztosítástechnikai értelemben vett járuléktartalékát (díjtartalék) 4%-os kamatláb alapulvételével a tagfelvételtől számított egy hónapon belül köteles az elismert vállalati nyugdíjpénztárhoz átutalni. Amennyiben a biztosított már az átlépést megelőző-

leg e törvény alapján az intézettől szolgáltatásban részesült, ennek összegét a járuléktartaléknak kiszámításánál figyelembe kell venni. Az elismert vállalati nyugdíjpénztárba való felvétel előtt az intézetnél vagy más elismert vállalati nyugdíjpénztárnál a várakozási időbe beszámított időt az elismert nyugdíjpénztár alapszabályában meghatározott várakozási időbe is be kell számítani.

(₂) Ha az elismert vállalati nyugdíjpénztár szolgáltatásai az e törvény által biztosított szolgáltatások értékénél nagyobbak, a többlétszolgáltatások fedezése az elismert nyugdíjpénztár alapszabályában meghatározott módon történik.

149. §. (1) Ha az elismert vállalati nyugdíjpénztár tagja a pénztárat fenntartó vállalat alkalmazásából még e törvény értelmében jóváhagyott alapszabály rendelkezései alapján öt megillető szolgáltatásra való igényének megnyílása előtt kilép és a vállalattal való munkaviszonyának megszűnésétől számított két héten belül más elismert vállalati nyugdíjpénztár tagjává fel nem vétetik, a két hét után, de egy hónapon belül, az elismert nyugdíjpénztár hivatalból köteles volt tagja javára olyan összeget az intézet öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló biztosítás járuléktartalékalapjába beutalni, amely megfelel olyan — alábbiakban átutalási járuléktartaléknak nevezett — 4%-os kamatláb mellett biztosítástechnikailag megállapított járuléktartaléknak (díjtartaléknak), amely akkor keletkezett volna, ha a munkaadó vállalat a munkavállaló javára az e törvény hatálybalépése után az elismert vállalati nyugdíjpénztárnak — a mentesítés (10. §. 1. bekezdés, 11. pont) hiányában különben biztosításra kötelezett — tagjaként eltöltött időtartam alatt havi tényleges javadalmazása ötszáz pengőnél alacsonyabb, mindenkori összege 5.2%-ának megfelelő járulékot havonként rendszeresen lerótt volna. Ennek elmulasztása esetében a betegségi és a baleseti kötelező biztosításról szóló 1927: XXI. t.-c. 187., 189., 191. és 193. §-ainak, csődeljárás esetében pedig e törvény 162. §-ának rendelkezéseit kell alkalmazni.

(₂) Ha az elismert vállalati nyugdíjpénztár tagja, a pénztárat fenntartó vállalat alkalmazásából, még e törvény értelmében jóváhagyott alapszabály rendelkezései alapján öt megillető szolgáltatásra irányuló igényének megnyílása előtt való kilépésétől számított két héten belül, valamely másik elismert vállalati nyugdíjpénztár tagjává válik, az elismert pénztár volt

tagjának átutalási járuléktartalékát annak a pénztárnak köteles átutalni, amelyet fenntartó vállalatnak a biztosított állandó alkalmazottja. Ennek elmulasztása esetében az illetékes biztosító intézet (101. §.) saját követeléseként hivatalból hajtja be az átutalási járuléktartalékot és átutalja ahhoz az elismert nyugdíjpénztárhoz, melynek az átutalás időpontjában az érdekelt biztosított tagjaként szerepel.

(3) Ha e szakasz első bekezdésének esetében az érdekelt egyén biztosítását önkéntes továbbfizetéssel kívánja fenntartani, kültagjává válik a biztosító intézetnek (101. §.) és az marad, amíg ismét valamely elismert nyugdíjpénztár tagjai sorába felveszik, mely esetben az intézet az egyéni járuléktartalékot az erről szóló értesítés vételétől számított egy hónapon belül az érdekelt javára az elismert nyugdíjpénztárba köteles átutalni. Ha ellenben az érdekelt egyén biztosítását önkéntes továbbfizetéssel nem kívánja fenntartani, de várományának épségét fenntartja (16. §.), amíg ismét elismert nyugdíjpénztár tagjai sorába felveszik, átutalási járuléktartalékát az intézet kezeli és a munkaviszony kezdetekor a vállalat által fenntartott elismert nyugdíjpénztárba az érdekelt egyén javára átutalja.

(4) Az intézet az elismert vállalati nyugdíjpénztári tagságnak e törvény hatálybalépését követő időtartamát a várakozási időbe beszámítani, az átutalási járuléktartalékát pedig a járadék megállapításánál számításba venni köteles.

(5) A 148. és az e szakasz rendelkezéseivel kapcsolatos viták esetében a bírói jogorvoslat (1921: XXXI. t.-c.) fenntartásával az intézet elnöksége határoz.

150. §. (1) A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter az elismert vállalati nyugdíjpénztárak (145. §.) ügy- és vagyonkezelését, ideértve könyveiket, nyilvántartásaikat, levelezéseiket és irományaikat is, évenként legalább egyszer a helyszínen vizsgálat alá véteti, váratlan rovancsolásokat rendelhet el és kimutatásokat követelhet a járuléktartalékokra (díjtartalékokra), a vagyon gyümölcsötető elhelyezésének módjára, az ügyforgalomra, a taglétszámra, a nyugdíj megállapításának módjára és a nyugdíjasokra vonatkozólag. Általában örködik azon, hogy az elismert vállalati nyugdíjpénztárak alapszabályukat betartsák, törvényszerű kötelezettségüket teljesítsék és bevételeiket kizárólag törvényszerű, illetőleg alapszabályszerű rendeltetésükre fordítsák.

(₂) A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter három naptári évenként biztosítástechnikai vizsgálatnak (146. §. hetedik bekezdés) veszi alá a felügyelete alatt működő vállalati nyugdíjpénztárakat.

151. §. (₁) Az elismert vállalati nyugdíjpénztárak az ellenőrzésükkel járó kiadások fedezése céljából évi járulékjövedelmük 1%-ának megfelelő összeget fizetnek a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter ellenőrzése alatt álló „Az elismert vállalati nyugdíjpénztárak járuléktartalékainak ellenőrzése” című alapba.

(₂) Az előbbi bekezdésben megjelölt alap kezelésének módját a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel szabályozza.

152. §. Ha a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter felügyelete alatt működő elismert vállalati nyugdíjpénztár törvény, rendelet, illetőleg alapszabályellenes működést folytat, a betegségi és balesetbiztosításról szóló 1927:XXI. t.-c. 186. §-ának rendelkezéseit kell alkalmazni. Ez esetben a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter az elismert pénztár alapszabályait rendelettel módosíthatja és kiegészítheti.

153. §. Az elismert vállalati nyugdíjpénztárat a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter feloszlathatja:

1. ha a munkaadó a pénztár törvényszerű kezeléséről nem gondoskodik (147. §.),

2. ha a vállalat működése egy évnél hosszabb idő óta szünetel,

3. ha az elismert pénztárat fenntartó vállalat a törvény rendelkezéseit nem hajtja végre.

154. §. (₁) Az elismert vállalati nyugdíjpénztár (145. §.) megszűnik, ha:

1. az alapszabályok szerint annak kimondására hivatott önkormányzati szerv megszűnését elhatározza,

2. a pénztárat fenntartó vállalat megszűnik,

3. a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter feloszlathatja.

(₂) Az elismert vállalati nyugdíjpénztár megszűnése csak a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter jóváhagyásával jogerős.

(₃) Az elismert vállalati nyugdíjpénztár megszűnése, illetőleg feloszlata esetében (153. §.) kövendő eljárást a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel szabályozza.

(₄) Ha az elismert vállalati nyugdíjpénztárt fenn-

tartó vállalat más vállalattal egyesül és a vállalati nyugdíjpénztár fenntartását az új vállalat az egyesüléstől számított hatvan napon belül a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszternél nem jelenti be, a miniszter a pénztárt felosztatja.

XII. Fejezet. Vegyes rendelkezések.

155. §. (1) Az 1927: XXI. t.-c. 6. §-a első bekezdésének 1—3. pontjában felsoroltakon felül betegségi biztosításra kötelezettek foglalkozásra, nemre, korra és állampolgárságra való tekintet nélkül mindazok, akik e törvény rendelkezései alapján járadékban részesülnek és nem állanak az 1927: XXI. t.-c. alapján betegségi biztosítási kötelezettséggel járó munkaviszonyban. Ez a rendelkezés nem vonatkozik az önkéntesen és az önkéntes továbbfizetéssel biztosítás alapján járadékot élvező egyénekre.

(2) Az e szakasz első bekezdésének rendelkezésén alapuló betegségi biztosítási kötelezettség szünetel annak az időnek tartamára, amelynek folyamán a biztosításra kötelezett a járadékot lényegesen meghaladó keresettel járó foglalkozást folytat vagy külföldön lakik vagy tartózkodik.

(3) Az intézet alapszabálya állapítja meg a járadéknál lényegesen magasabb kereset ismerveit.

(4) A betegségi biztosítás tekintetében az e törvény rendelkezései alapján járadékot élvező, betegségi biztosításra kötelezett egyén a lakóhelyére illetékes intézetnek, illetőleg kerületi pénztárnak kötelekébe tartozik.

(5) Az e szakasz első bekezdésének rendelkezése értelmében betegségi biztosításra kötelezett egyének betegségi biztosítási járuléka az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló kötelező biztosítás révén élvezett járadéknak az intézet alapszabálya által megállapított százaléka, amely kizárólag a biztosításra kötelezetteket terheli.

(6) E szakasz rendelkezései nem vonatkoznak azokra, akik e törvény 10. §-ának értelmében az öregségi és rokkantsági biztosítás kötelezettsége alól mentesek.

156. §. (1) A 155. §. első bekezdésének rendelkezése alapján betegségi biztosításra kötelezett egyén igazolt betegsége esetében az e törvény alapján élvezett járadékon felül a betegségi biztosítás alapján kizárólag orvosi gyógykezelési segélyben (1927: XXI. t.-c. 30. §. első bekezdésének 1. pontja), ide nem értve

a kórházi ápolást és az ellátással járó gyógyfürdőhasználatot, gyógyszerellátási segélyben (1927: XXI. t.-c. 30. §. első bekezdésének 2. pontja), a kevésbé költséges gyógyászati segédeszközökben és temetkezési segélyben (1927: XXI. t.-c. 30. §. első bekezdésének 2. pontja és harmadik bekezdése) részesül.

(₂) Az e törvény 155. §-a alapján betegség esetére biztosított egyén az intézet betegségi biztosítási ágának terhére az előbbi bekezdésben megjelölt segélyezésben — a temetkezési segély kivételével — nem részesülhet annak a betegségnek okán, amely rokkantságának közvetlen előidézője volt.

(₃) E szakasz első bekezdésében meghatározott betegségi biztosítás segélyeit az intézet alapszabálya, a rendelkezésre álló fedezet korlátai között, a kórházi ápolással, ellátással járó gyógyfürdővel és a járadékosok családtagjainak (1927: XXI. t.-c. 32. §.) orvosi gyógykezelési segélyével és gyógyszerellátási segélyével kiegészítheti.

157. §. A m. kir. minisztérium felhatalmazást kap, hogy a tengeri hajózási vállalatok munkavállalóinak betegségi és baleseti, úgyszintén a tengeri és a folyamhajózási vállalatok munkavállalóinak öregségi, rokkantsági, özvegyeségi és árvasági biztosítását az 1927: XXI. törvénycikk-ben, illetőleg az e törvényben foglalt rendelkezéseknek lehető figyelembevételével, rendelettel szabályozza. A rendelet az egyes vállalatok tekintetében eltérő rendelkezéseket állapíthat meg.

158. §. (₁) Az Országos Társadalombiztosító Intézet és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete ügyviteli körében intézkedik:

1. az öregség és rokkantság esetére szóló biztosítás kötelezettsége és az önkéntesen, illetőleg az önkéntes továbbfizetéssel biztosításra való jogosultság,

2. az e törvénnyel szervezett biztosítás ügyvitelével kapcsolatban felmerült helyszíni eljárás költségeinek megtérítése,

3. a biztosítási járulékok kirovása és visszatérítése tárgyában felmerülő ügyekben.

(₂) Az előbbi bekezdésben megjelölt ügyekben a 114. §. 3. pontjában megjelölt biztosítottakra vonatkozólag az Országos Társadalombiztosító Intézet illetékes kerületi pénztára ügyvitelének keretében intézkedik.

(₃) Az e törvény alapján fizetendő járulék fizetésének és megtérítésének kötelezettsége tekintetében

fizetési meghagyás alakjában kell intézkedni (1927: XXI. t.-c. 188. §. utolsó bekezdése).

159. §. Az Országos Társadalombiztosító Intézet és annak helyi szervei által a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete tagjaival kapcsolatban az e törvény rendelkezései alapján végzett ügyvitel költségeinek a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete által való megtérítésének módját és mértékét a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel szabályozza.

160. §. A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter felhatalmazást kap, hogy a bányanyugbérbiztosítás törvényes rendelkezései alá eső munkaviszonyból a jelen törvény intézkedései alá eső munkaviszonyba, továbbá az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítás köréből a bányanyugbérbiztosítás körébe való átlépés esetében követendő eljárást a m. kir. pénzügyminiszterrel egyetértőleg rendelettel szabályozza.

161. §. A fizetési meghagyás ellen való felszólamlás, az intézet önkormányzati szerveinek határozatai ellen a munkásbiztosítási bírósághoz való jogorvoslat, a járulékok behajtása, elévülése és visszafizetése s végül az öregségi és rokkantsági biztosítási járulékok befizetésével késedelemben levő munkaadóknak a közszállításoknál való mellőzése tekintetében — amennyiben ebből a törvényből más nem következik, — az 1927: XXI. t.-c. 189—192. és 194. §-ainak rendelkezéseit kell alkalmazni.

162. §. Csőd esetében az öregségi és rokkantsági biztosítási járulékok és pótljárulékok, úgyszintén a munkaadót e törvény alapján az intézet javára terhelő megtérítések a csődtörvényről szóló 1881: XVII. t.-c. 60. §-ának 3. pontjában megjelölt első osztályu csőd-hitelezőkkel egysorban nyerne kielégítést.

163. §. Az e törvény alapján kiszabott és befolyt pénzbírságokat a korai megrokkánást előidéző nép-betegségek megelőzésére kell fordítani.

164. §. (1) Ha a biztosító intézet (101. §.) az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítással kapcsolatosan, statisztikai adatok összeállításával és feldolgozásával bizná meg a m. kir. központi statisztikai hivatalt, az utóbbi a megbízatásnak a legközelebbi költségvetési évben, de rendes munkatervén kívül, a megbízó intézet terhére tegyen eleget.

(2) Az előbbi bekezdés rendelkezéséből származó vitás ügyekben a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel egyetértően jár el.

165. §. (1) Az állami hozzájárulás az Országos Társadalombiztosító Intézet és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló kötelező biztosítás alapjaihoz az 1933.34. költségvetési évtől kezdve évi 4,000.000 pengővel állapítatik meg, amely összeg ezután 50 éven keresztül e kezdő hozzájárulás 5%-ával emelkedik és az 1983.84. költségvetési évtől évenként állandó.

(2) Az állam az előbbi bekezdésben megállapított hozzájáruláson és az 1927: XXI. t.-c. 198. §-ában megjelölt összegén felül, e törvény hatálybalépésétől kezdve évi 1,000.000 pengővel járul az Országos Társadalombiztosító Intézetnek és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének ügyviteli költségéhez. Ezt az összeget kizárólag az e törvénnyel megalapozott biztosítás ügyviteli költségének fedezésére szabad fordítani.

(3) A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel állapítja meg, hogy az e szakasz értelmében az állam által fizetendő hozzájárulást milyen arányban kell az Országos Társadalombiztosító Intézetnek és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének alapjai (127. §.) között felosztani.

166. §. (1) Az alapszabály állapítja meg, hogy a társadalombiztosítás ágai — ideértve az 1925:XXXIV. t.-c. alapján működő bányanyugdírbiztosítást is — milyen arányban viselik az Országos Társadalombiztosító Intézet ügyvitelével járó kiadásokat.

(2) Az előbbi bekezdésben foglaltak a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetére is megfelelő alkalmazást nyernek.

167. §. A m. kir. minisztérium felhatalmazást kap, hogy az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló biztosítás tárgyában más állammal vagy államokkal viszonyossági egyezményt köthessen és ilyen egyezménnyel e törvény rendelkezéseitől el térhessen.

168. §. Az 1927: XXI. t.-c. 204. §-ának rendelkezéseit az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére való biztosítással vonatkozásban is alkalmazni kell.

169. §. Az e törvény rendelkezései alapján nyújtott járadékok havi részleteinek összegét teljes fillérekre felfelé kell kiegészíteni.

170. §. Az e törvény hatálybalépése után az Országos Társadalombiztosító Intézet és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete tisztviselőjévé (1927:

XXI. t.-c. 115. §.) a fogalmazási szakon kinevezni csak azt lehet, aki a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter által rendelettel szabályozott társadalombiztosítási szakvizsgát letette.

171. §. (1) Az Országos Társadalombiztosító Intézet igazgatósága az alapszabályban meghatározott számú, de legfeljebb negyven tagból és ugyancsak az alapszabályokban meghatározott számú póttagból áll, akiket a közgyűlés biztosításra kötelezett és munkaadó tagjai mindkét érdekeltségből egyenlő számban választanak.

(2) Az Országos Társadalombiztosító Intézet elnöksége az alapszabályban meghatározott számú, de legfeljebb tíz tagból és ugyancsak az alapszabályban meghatározott számú póttagból áll.

(3) Az előbbi bekezdésben foglalt rendelkezés az 1927: XXI. t.-c. 101. §-a első bekezdésének első mondata, illetőleg az idézett törvénycikk 103. §-a első bekezdésének első mondata helyébe lép.

172. §. Az 1927: XXI. t.-c. 7. §-a harmadik bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az előbbi két bekezdésben foglalt rendelkezés nem vonatkozik a 93. §. első bekezdésének 1—7. pontjaiban felsorolt különálló betegségi biztosító intézetek valamelyikének körébe tartozó vállalat, üzem vagy hivatal alkalmazottaira, nyugellátásban részesülő alkalmazottaira, illetőleg alkalmazottainak nyugellátásban részesülő özvegyeire és árváira.”

Lásd a 3960/1928. eln. N. M. M. számú rendelet 2. és 10. §-ait.

173. §. Az 1927: XXI. t.-c. 21. §-a negyedik bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„Tilos és érvénytelen egyfelől a munkaadó, másfelől a biztosításra kötelezett, illetőleg az ő szülője vagy gyámja között olyan szerződés kötése, amely a betegségi biztosítási járulékok fejében az e szakaszba és a 24. és a 25. §-ba ütköző levonási jogot biztosít.”

Lásd a 3960/1928. eln. N. M. M. számú rendelet 3. és 10. §-ait.

174. §. (1) Az 1927: XXI. t.-c. 97. §-a harmadik bekezdésében, 114. §-a első bekezdésében, 115. §-a harmadik bekezdésében s végül 116. §-a első, második és negyedik bekezdésében „igazgató” helyett „vezérigazgató”-t kell érteni.

(2) Az 1927: XXI. t.-c. 114. §-a második bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„A választmány elnökének akadályoztatása esetében teendőit a budapesti kerületi pénztárnál a ve-

zérigazgató helyettese, a többi kerületi pénztárnál az ügyvezető helyettese, a vállalati pénztárnál pedig a munkaadó megbízottja látja el."

Lásd a 3960/1928. eln. N. M. M. számú rendelet 4. és 10. §-ait.

175. §. (1) Az 1927: XXI. t.-c. 175. §-a ötödik bekezdése első mondatának helyébe a következő rendelkezés lép:

„A betegségi biztosítási járulékok és a biztosításból befolyó egyéb bevételek nem fordíthatók más célra, mint az alapszabályban megállapított segélyezésre és a segélyezéssel kapcsolatos intézmények létesítésére, a népbetegségek ellen irányuló megelőző küzdelem, továbbá az anya- és csecsemővédelem előmozdítására és tartalékalap gyűjtésére.”

(2) Ha a betegségi biztosításra kötelezett munkaadó az e törvény kihirdetését követő hónap végéig hiánytalanul megfizeti az 1907: XIX. t.-c., illetőleg az 1927: XXI. t.-c. alapján reája 1928. május hó 1-ig kirott betegségi biztosítási járulékokat, ez időpontban mutatkozó betegségi biztosítási járulékhátralékai után a fizetés esedékességének határnapjától számítva a fizetés teljesítéséig a késedelem minden megkezdett hónapjára, az 1927: XXI. t.-c. 20. §-a utolsó bekezdésének rendelkezésétől is eltérően, a hátralékos járuléknak fél százalékát kell, hogy késedelmi pótlék fejében megfizesse.

Lásd a 3960/1928. eln. N. M. M. számú rendelet 5. és 10. §-ait.

176. §. Az 1927: XXI. t.-c. 177. §-a hatodik bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„A 175. §. ötödik bekezdésének rendelkezéseit a bányatárspénztárakra is alkalmazni kell.”

Lásd a 3960/1928. eln. N. M. M. számú rendelet 6. és 10. §-ait.

177. §. Az 1927: XXI. t.-c. 179. §-a ötödik bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„A 175. §. ötödik, hatodik, hetedik, nyolcadik és kilencedik bekezdésének rendelkezéseit erre az intézetre is alkalmazni kell.”

Lásd a 3960/1928. eln. N. M. M. számú rendelet 7. és 10. §-ait.

178. §. (1) Az 1927: XXI. t.-c. 180. §-a első bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„A Budapesti Kereskedelmi Betegségi Biztosító Intézet (Magánalkalmazottak Biztosító Intézete) betegségi biztosításra kötelezett tagjai mindazok, akik Budapest, Budafok, Kispest, Pesterzsébet, Rákospa-

lota és Ujpest területén betegségi biztosításra kötelezett vállalatokban, üzemekben, hivatalokban és foglalkozásokban mint az 1927: XXI. t.-c. 3. §-a második bekezdésének hatálya alá eső munkavállalók foglalkoznak. Ennek az intézetnek betegségi biztosításra kötelezett tagjai továbbá az intézet alkalmazottai, úgyszintén nyugellátásban részesülő alkalmazottai és alkalmazottainak nyugellátásban részesülő özvegyi és árvái is."

(2) Az 1927: XXI. t.-c. 180. §-ának negyedik bekezdését a következő rendelkezéssel kell kiegészíteni:

„A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter felhatalmazást kap, hogy a Budapesti Kereskedelmi Biztosító Intézetnél (Magánalkalmazottak Biztosító Intézeténél) való betegségi biztosítási kötelezettség alól egyes egyesületeknek és társulatoknak (1927: XXI. t.-c. 1. §-a első bekezdésének 18. pontja) munkavállalóit rendelettel kivehesse és rájuk nézve azt Országos Munkásbiztosító Intézetnél (Országos Társadalombiztosító Intézetnél) való betegségi biztosítási kötelezettséget állapíthassa meg."

Lásd a 3960/1928. eln. N. M. M. számú rendelet 8. és 10. §-ait.

179. §. Az 1927: XXI. t.-c. 225. §-a harmadik bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az Országos Munkásbiztosító Pénztár alkalmazottai nyugdíjintézetének szabályzatát az ellátás feltételei és mértéke tekintetében továbbra is alkalmazni kell azokban az esetekben, amelyekben a nyugellátás jogcíme kizárólag az 1928. évi január hó 1-e előtt teljesített pénztári szolgálat. A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter felhatalmazást kap, hogy az állami nyugdíjasok anyagi helyzetének javításával párhuzamosan rendeleti úton a pénztári nyugdíjasokra is hasonlóan intézkedhessék. Azok, akik az Országos Munkásbiztosító Pénztár nyugdíjintézetének szabályzata szerint nyugdíjigényüket önkéntes továbbfizetéssel fenntartották, ezt az igényüket annál a biztosító intézetnél teljesített önkéntes járulékfizetéssel, amelynél utoljára tényleges szolgálatban voltak, továbbra fenntarthatják. A járulékfizetés módozatait és az önként továbbfizetők, illetőleg özvegyek és árvák nyugdíjigényét az eddigi érvényben volt szabályok alapelveinek szemelött tartásával a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter rendelettel szabályozza."

Lásd a 3960/1928. eln. N. M. M. számú rendelet 9. és 10. §-ait.

180. §. Az Országos Társadalombiztosító Intézetnek és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetének alapszabályát a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter az e törvény szempontjából szükségesnek mutatkozó módosítások és kiegészítések keresztülvitele céljából újból megállapíthatja. Ugyancsak a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter állapítja meg a két intézet keretében alkalmazandó egészségvédő és gyógyító eljárás első rendtartását (144. §.).

181. §. (1) Az elismert vállalati nyugdíjpénztárak (XI. Fejezet) a biztosítási illetékeket az ezekre nézve hatályban lévő kulcsok felemérve szerint fizetik.

(2) Ha a munkavállalók (4. §.), munkaadója a saját alkalmazottai nyugdíjintézménye (nyugdíjintézet, nyugdíjalapja, nyugdíjpénztára) szabályzatának a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter részéről elismert vállalati nyugdíjpénztári alapszabályokként jóváhagyásával kapcsolatban, közvetlenül ennek céljából vagy következményeképpen az elismerendő, vagy elismert nyugdíjpénztárra ingatlan vagy ingó dolgot, jogot vagy értéket ingyen átruház, az ilyen átruházás a vagyonátruházási és okirati illeték alól mentes.

(3) A magánvállalati munkavállalók (4. §.) nyugdíjintézményeinek (nyugdíjintézetének, nyugdíjalapjainak, nyugdíjpénztárainak) egyesülése esetén a régi nyugdíjintézmények ingatlan és ingó javainak és értékeinek az új, egyesített nyugdíjintézményre átruházása a vagyonátruházási és a százalékos okirati, valamint az esetleges telekkönyvi bejegyzési illeték alól mentes,

1. ha az egyesülés a munkaadó vállalatoknak a fennálló szabályok értelmében illetékmentes egyesülésével kapcsolatban megy végbe; vagy

2. ha ugyanazon szakmájú vállalatok alkalmazottainak nyugdíjintézményei egyesülnek.

(4) Az ingatlan vagyonátruházási illeték alól ebben és a 168. §-ban meghatározott mentesség kiterjed a városi (községi) ingatlan vagyonátruházási illetékre (1920: XXIV. t.-c. 115—117. §.) is.

XIII. Fejezet. Büntető, átmeneti és életbeléptető rendelkezések.

182. §. (1) Ha a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, ezer pengőig, ismétlés esetében pedig háromezer pengőig terjedhető pénzbírsággal kell büntetni azt a munkaadót, aki elfogadható mentőök nélkül:

1. az e törvényben vagy az ennek alapján kibocsátandó rendeletekben és szabályzatokban meghatározott jelentéseket vagy bejelentéseket nem a törvényes határidőben vagy nem a törvényes szabályok szerint teljesíti,

2. bérjegyzéket nem vezet, vagy nem szabályszerűen vezet, vagy azt a megszabott időig meg nem őrzi,

3. az öregség, rokkantság, özvegyiség és árvaság esetére szóló biztosítási járulékokat és pótjárulékokat esedékességük szerint nem fizeti be.

(₂) A pénzbírság megállapítására vonatkozólag az 1927: XXI. t.-c. 205. §-a második bekezdésének rendelkezéseit kell alkalmazni.

183. §. (₁) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el az a munkaadó:

1. aki jelentésében vagy bejelentésében szándékosan valótlan adatot ad elő vagy, aki abból a célből, hogy az e törvény értelmében őt terhelő fizetési kötelezettségektől jogtalanul mentesüljön, bejelentési kötelezettségét a törvényes határidőben vagy a törvényes szabályok szerint szándékosan nem teljesíti, vagy aki a biztosításra kötelezett munkavállalójától levonható járulékrészt a törvényes határidőben szándékosan meg nem fizeti;

2. aki az intézet, a felügyeleti vagy más hatóság és a munkásbiztosítási bíróság kiküldött közegeinek a szükséges felvilágosítást nem adja meg, a helyszíni vizsgálatot megakadályozza vagy a vonatkozó jegyzékek és nyilvántartások megtekintését nem engedi vagy megakadályozza;

3. aki biztosításra kötelezett alkalmazottját önkormányzati tisztségének betöltésében a nála tett bejelentés ellenére megakadályozza (1927: XXI. t.-c. 110. §-a);

4. aki munkavállalójával e törvénybe ütköző szerződést köt, vagy annak javadalmazásából törvényellenesen levon vagy többet, vagy később von le, mint amennyire, illetőleg ameddig a levonásra jogosult.

(₂) Késedelmes fizetés esetében az 1927: XXI. t.-c. 20. §-a nyolcadik bekezdésének rendelkezését is alkalmazni kell.

184. §. (₁) A 183. §. 1. pontjában meghatározott kihágás büntetése két hónapig terjedhető elzárás.

(₂) A 183. §. 2—4. pontjában és a 187—189. §-okban megjelölt kihágások büntetése pénzbüntetés.

(₃) A 183. §. 2—4. pontjában és a 187—189. §-okban megjelölt kihágások büntetése két hónapig terjed-

hető elzárás, ha olyan egyén követte el, akit ugyanolyan kihágás miatt már egy ízben megbüntettek; ez a szabály nem alkalmazható, ha az utolsó kihágás elkövetését megelőző büntetés kiállása óta két év elmúlt.

185. §. (1) Ha a vállalatot vagy az üzemet üzletvezető (meghatalmazott üzletvezető) vezeti, a vállalat vagy az üzem körében elkövetett cselekményekért az e törvény előbbi rendelkezéseiben (182—183. §-ok) a munkaadóra rótt felelősség rendszerint az üzletvezetőt (meghatalmazott üzletvezetőt) terheli. Ez a rendelkezés nem zárja ki a munkaadó megbüntetését, ha a cselekményt maga követte el vagy abban részes volt.

(2) Részvénytársaságnál, szövetkezetnél, közkezeseti és betéti társaságnál, alkalmi egyesülesnél, testületnél, egyesületnél és társulatnál az e törvény előbbi szakaszaiban a munkaadóra rótt ilyen felelősség azt az igazgatósági tagot, igazgatót, cégtársat vagy a vezetőségnek azt a tagját terheli, aki munkaköre szerint az e törvényben meghatározott, vonatkozó feladatokat ellátni köteles.

(3) A kihágási cselekménnyel kapcsolatos kártérítési kötelezettség minden esetben a munkaadót terheli.

186. §. (1) A 183. §. első bekezdésének 1. pontjában említett fizetési késedelem annyi kihágásnak tényálladéka, ahány fizetési meghagyással szemben késedelmet követtek el.

(2) Ha a vonatkozó szabályok valamely tartozás esedékességét a fizetési meghagyásban megjelölt teljesítési határidő helyett más módon határozzák meg, az előbbi bekezdés rendelkezését az esedékességi napok számához képest kell megfelelően alkalmazni.

187. §. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el az a biztosított, illetőleg családtag,

1. aki a kórházba (klinikára) felvétele alkalmával teljesített kihallgatásban olyan valótlan tényeket állít, vagy olyan való tényeket elhallgat, amelyeknek a biztosítási jogviszony megállapítására jelentősége van,

2. aki az intézetnek gyógykezelése vagy megvizsgálása céljából eljáró orvosát sértő kifejezésekkel illeti.

188. §. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el az intézet önkormányzatának az a tagja, aki az ügyköre teljesítésében tudomására jutott és valamely család

vagy személy jó hírnevét veszélyeztető titkot vagy az üzemi avagy üzleti titkot mással jogtalanul közli vagy a maga vagy más javára jogtalanul felhasználja.

189. §. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el az a munkaadó, aki nem gondoskodik arról, hogy tizenhét évnél fiatalabb és az e törvény alapján biztosításra kötelezett munkavállalója az e törvény 99. §-a alapján az intézet által szervezett képességvizsgálatnak magát alávesse.

190. §. Az 1927: XXI. t.-c. 205. §-a első bekezdésének a pénzbírság összegét meghatározó rendelkezése a büntető igazságszolgáltatás egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1928: X. törvénycikk 15. §-ának második bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére továbbra is hatályban marad.

119. §. Ez a törvény az 1929. évi január 1. napján lép hatályba. A m. kir. minisztérium (10. §. harmadik bekezdés), illetőleg a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter felhatalmazást kap, hogy egyes rendelkezéseket már előbb is életbeléptethessen.

192. §. Ezt a törvényt a m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter hajtja végre, aki a m. kir. igazságügyminiszterrel, a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel, a m. kir. pénzügyminiszterrel és a m. kir. földművelésügyi miniszterrel egyetértve jár el.